

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 6 lutego 2023 r.

Poz. 1066

UCHWAŁA NR LII/755/23 RADY MIEJSKIEJ W SKAWINIE

z dnia 25 stycznia 2023 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023

Na podstawie 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 40) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2 i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm), art. 10 ust. 1 - 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm) Rada Miejska w Skawinie, u c h w a l a, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie w ciągu 14 dni od ogłoszenia jej w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego, z mocą obowiązującą od 1 dnia stycznia 2023 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Skawinie

Ewa Masłowska

Załącznik do Uchwały Nr LII/755/23

Rady Miejskiej w Skawinie

z dnia 25 stycznia 2023 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy
Skawina na rok 2023.**

Rozdział 1

Wprowadzenie i podstawy prawne Gminnego Programu

§ 1

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 4¹ ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 218) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. Zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 (zwany dalej Gminnym Programem), który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 183 z późn. zm.) w art. 19 pkt. 4 wprowadziła zmiany do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: *„Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia”*.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Gminnego Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o zdrowiu publicznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz było zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025.

Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹ *„W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18”*.

W kontekście brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględniać zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia. Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców Gminy Skawina.

Priorytetem Programu jest, aby wszyscy mieszkańcy Gminy Skawina niezależnie od wieku czy statusu społecznego – uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych wpływają na zdrowie.

Celem programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie Gminy Skawina przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczyć problemy, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych.

Program łączy różne działania profilaktyczne z obszaru problematyki uzależnień, realizowane dotychczas na podstawie przepisów kilku ustaw i poziomach finansowania (przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii).

Należy podkreślić, że różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od substancji czy o uzależnieniach behawioralnych spotykamy się z takim samym lub podobnym jego przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi prawidłowy rozwój, w szczególności dzieci i młodzieży. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 realizuje cel operacyjny oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021- 2025. Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2 NPZ: „*Profilaktyka uzależnień*”. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych. Wszystkie te aktywności znajdują się w przedmiotowym dokumencie.

Z problemami wynikającymi z nadużywania środków psychoaktywnych, do których zalicza się zarówno alkohol jak i narkotyki wiąże się występowanie zjawiska przemocy

w rodzinie. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc jako przestępstwo i nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań również w tym obszarze. Stąd w Gminnym Programie przewidziano do realizacji również zadania w tego obszaru.

Niniejszy program obejmuje profilaktykę w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, profilaktykę w zakresie uzależnień behawioralnych, oraz wybrane obszary związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie uwzględniając współczesną wiedzę na temat nowoczesnych metod pracy w tym obszarze, tak aby jak najlepiej służył zdrowiu mieszkańców gminy.

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2022 w ramach „*Pogłębionej diagnozy problemów uzależnień w Gminie Skawina*” wyciągnięto wnioski i sformułowano rekomendacje do dalszych działań. Pierwszoplanowymi działaniami, które winny być ujęte w programie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na terenie Gminy Skawina są działania profilaktyczne, oraz interwencyjne (w sytuacjach kiedy problem uzależnień już występuje).

§ 2

Podstawa prawna programu

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są ustawy:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19820350230/U/D19820230Lj.pdf>
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200002050/U/D20202050Lj.pdf>
3. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20051801493/U/D20051493Lj.pdf>
4. ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001916/U/D20151916Lj.pdf>
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19941110535/U/D19940535Lj.pdf>
6. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025
<https://dziennikustaw.gov.pl/D2021000064201.pdf>

7. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw wskazuje, że zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym powinny stanowić element gminnych lub wojewódzkich programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210002469/O/D20212469.pdf>

§ 3

Program został przygotowany w oparciu o:

1. Raport z przeprowadzonej w 2022 r. „*Pogłębionej diagnozy problemów uzależnień Gminy Skawina*”;
2. Raport z przebiegu akcji „*Tajemniczy klient*” i szkolenia terenowego dla osób sprzedających i podających napoje alkoholowe” przeprowadzonej w 2022 r. na terenie Gminy Skawina;
3. Raport z „*Diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Skawina*” przeprowadzonej w okresie od września do października 2021 r., w ramach projektu „*Dzięki pomocy żyjemy bez przemocy*” realizowanego w ramach Programu Oślonowego „*Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie*” dofinansowanego z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej;
4. Raport z „*Pogłębionej Diagnozy Zjawiska Przemocy w Gminie Skawina*” przeprowadzonej od września do listopada 2022 r., w ramach projektu „*Dzięki pomocy żyjemy bez przemocy*” - edycja II realizowanego w ramach Programu Oślonowego „*Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie*” dofinansowanego z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej;
5. opinie uczestników spotkań fokusowych (przedstawicieli środowisk i grup zawodowych tworzących lokalny system profilaktyki) przeprowadzonych w MGOPS w Skawinie dniach 1 i 3 grudnia 2021 r.;
6. rekomendacje do realizowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wydane przez Krajowe Centrum Profilaktyki Uzależnieniom zwanym dalej „*KCPU*” ;
7. doświadczenia w latach poprzednich.

Rozdział 2

Wyciąg z „Diagnozy problemów uzależnień Gminy Skawina”

§ 1

Rynek napojów alkoholowych - dostępność napojów alkoholowych na terenie Gminy Skawina.

Alkohol we wszystkich postaciach jest łatwo dostępny i nie ma problemu z jego nabyciem. To towar legalny, jednak wymagający specjalnych regulacji prawnoadministracyjnych i finansowych ze względu na powodowanie strat społecznych, ekonomicznych oraz zdrowotnych. Należy podkreślić, że alkohol nie jest takim samym towarem rynkowym jak inne towary i co za tym idzie nie podlega zasadom wolnego rynku – polska polityka alkoholowa wprowadziła wobec alkoholu regulacje o charakterze reglamentacyjnym. Oznacza to, że państwo polskie zezwala na handel alkoholem, ale ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością.

Na poziomie lokalnym to rada gminy podejmuje uchwały w zakresie ograniczania dostępności alkoholu poprzez: limitowanie zezwoleń na sprzedaż (detal) i podawanie (gastronomia), określa zasady usytuowania miejsc sprzedaży, oraz może wprowadzić ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Empiryczne dowody potwierdzają, że gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych jest powiązana z poziomem konsumpcji oraz szkodami społecznymi i zdrowotnymi. Na organach administracji samorządowej spoczywa obowiązek do podejmowania takich działań, które powinny zmierzać do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych - stąd niezwykle ważna rola rady miejskiej, bowiem w jej kompetencji leży podejmowanie uchwał w zakresie ograniczania dostępności alkoholu poprzez: limitowanie punktów sprzedaży i określenie zasad ich usytuowania. Ponadto rada gminy w drodze uchwały może wprowadzić ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenia w nocnej sprzedaży alkoholu dobrze wpisują się w realizację rekomendowanych przez Światową Organizację Zdrowia, konkretnych działań, mających wpływ na ograniczenie problemów powodowanych przez picie alkoholu. Zmniejszenie dostępności fizycznej alkoholu jest jednym z trzech najważniejszych postulatów. Dwa pozostałe to podniesienie cen alkoholu i wprowadzenie zakazów i ograniczeń w sprawie reklamy alkoholu.

W związku z nowelizacją w 2018 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Rada Miejska w Skawinie podjęła *Uchwałę Nr XLVI/623/18 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skawina*. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi:

- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Natomiast maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi:

- 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Kształtując lokalną politykę wobec alkoholu, Radni Rady Miejskiej w Skawinie w dniu 29 sierpnia 2018 r. *Uchwała nr XLVI/622/18 Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawina miejsc sprzedaży, podawania napojów alkoholowych*, wskazująca, iż punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal), za wyjątkiem napojów o zawartości alkoholu do 4,5 % oraz piwa, nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od obiektów chronionych (przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych, poradni psychologiczno – pedagogicznych oraz innych placówek oświatowo – wychowawczych). Sposób mierzenia odległości został określony w cyt. wyżej uchwale.

Ponadto Uchwałą nr XLVI/621/18 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2018 r. wprowadzono na terenie Miasta i Gminy Skawina ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży

napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży tj. między godziną 22.00 a 5.00.

Na podstawie danych pochodzących z Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie na terenie Gminy w 2021 r. działało łącznie 130 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z czego 103 to punkty sprzedające napoje alkoholowe o zawartości alkoholu powyżej 18%¹. Ponadto w 2021 r. łącznie wydano 150 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zdecydowana większość dotyczyła zezwoleń na sprzedaż poza miejscem sprzedaży (144)².

Okres obowiązywania nowych rozwiązań pozwała wskazać na pozytywne skutki wprowadzonych zmian, szczególnie w obszarze porządku publicznego. Jak wynika z danych otrzymanych z Komisariatu Policji w Skawinie, na terenie podległym KP Skawina zaobserwowano spadek interwencji Policji w godzinach pomiędzy 22.00 a 5.00.

Spadek ten stwierdzono zarówno w rejonach sklepów monopolowych, jak też w miejscach wskazanych przez mieszkańców jako te, w których dochodziło nagminnie do łamania przepisów porządkowych oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Szczególnie uciążliwe było to, że w godzinach nocnych, w okolicach miejsc sprzedaży gromadziły się hałaśliwe grupy osób, często pod wpływem alkoholu. Te same grupy pijanych osób przemieszczały się nocą po ulicach miasta, przebywały w rejonach osiedli i bloków mieszkalnych. Takie zachowanie zwiększało poczucie zagrożenia wśród mieszkańców, uniemożliwiało spokojny sen i wypoczynek. Przed wprowadzeniem zakazu w porze nocnej, w rejonie sklepów z alkoholem odnotowano szereg zdarzeń o charakterze chuligańskim. Począwszy od spożywania alkoholu w miejscu niedozwolonym, poprzez zakłócenie ciszy i spoczynku nocnego, aż po zdarzenia bójek i pobić, niejednokrotnie z użyciem niebezpiecznych narzędzi, kończących się ciężkimi obrażeniami uczestników a nawet zgonem. Zaobserwować można również znaczny spadek zdarzeń uszkodzenia mienia. Szereg uszkodzeń mienia powstawało właśnie nocą, kiedy to pojedyncze osoby lub grupy osób w drodze po alkohol do sklepu lub też ze sklepu dokonywały uszkodzeń zaparkowanych pojazdów, infrastruktury drogowej i innych przedmiotów „stojących na ich drodze”.

Zarówno sprawcy tych przestępstw jak i pokrzywdzeni bardzo często znajdowali się w stanie nietrzeźwości, a czas oraz okoliczności popełnienia czynu były związane z faktem

¹ Wydział Rozwoju i Strategii – Centrum Wspierania Przedsiębiorczości.

² Urząd Miasta i Gminy w Skawinie „*Rynek napojów alkoholowych w Gminie Skawina w roku 2021*”

zakupu alkoholu w sklepie „nocnym”. Nastąpił również spadek odnotowanych interwencji w porze nocnej. Zmalała liczba ujawnionych wykroczeń dotyczących łamania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także Kodeksu Wykroczeń. Na podstawie przeprowadzonej analizy oraz spostrzeżeń funkcjonariuszy można stwierdzić, że wprowadzenie ograniczeń przyczyniło się do zmiany zachowań mieszkańców i ma wpływ na poziom bezpieczeństwa w mieście i zdrowie mieszkańców. Zauważyć można poprawę bezpieczeństwa i czystości, redukcję hałasu w pobliżu punktów sprzedaży alkoholu, eliminację niepożądanych zachowań po nadmiernym wypiciu alkoholu, mniej pijanych i agresywnych osób na ulicach Skawiny, porządek w miejscach sprzedaży, mniej bójek, mniej zanieczyszczonych chodników i witryn, brak zniszczeń i uszkodzeń mienia. Została ograniczona również liczba osób grupujących się w określonych miejscach i spożywających alkohol, a następnie zakłócających porządek publiczny. Z informacji jakie docierają do Komisariatu Policji w Skawinie wynika, że przedmiotowe „ograniczenie” w porze nocnej jest postrzegane pozytywnie również przez mieszkańców Skawiny.

Również wg Straży Miejskiej w Skawinie wprowadzenie ograniczeń w sprzedaży alkoholu w godzinach od 22.00 do 5.00 pozytywnie wpłynęło na poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Skawina - zmalała liczba interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach sprzedaży jak również zdarzeń związanych z zakłócaniem spokoju i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu w tych godzinach oraz w rejonach punktów sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach ograniczających sprzedaż.

Ponadto respondenci badania przeprowadzonego w 2022 r. w ramach „Diagnozy uzależnień Gminy Skawina” (65%) twierdzą, że uzasadnione było wprowadzenie na terenie Gminy Skawina ograniczenia w nocnej sprzedaży alkoholu, co również było podkreślane przez ekspertów biorących udział w spotkaniach fokusowych organizowanych w ramach przeprowadzonej diagnozy.

Ankietowani (59 %) nie widzą również potrzeby w zwiększaniu bądź zmniejszaniu liczby punktów sprzedaży alkoholu. 27 % ma trudności z wyrażaniem opinii dot. liczby punktów sprzedaży na terenie gminy.

Należy zwrócić uwagę, że wg 34 % respondentów na terenie Gminy Skawina można kupić alkohol z nielegalnego źródła. Opinii tej nie podziela 2 % badanych. Należy zwrócić uwagę na bardzo wysoki odsetek osób, które nie potrafiły jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (65%).

Mając na uwadze wyniki „Diagnozy problemów uzależnień Gminy Skawina” oraz opinie mieszkańców do co dostępności napojów alkoholowych rekomenduje się podtrzymanie zakazu sprzedaży alkoholu po godzinie 22.00 - co z pewnością pomoże w realizacji jednego z podstawowych zadań Gminnego Programu czyli „Ograniczanie dostępności alkoholu na terenie gminy”.

Nie zachodzi również potrzeba zmian w dotychczasowych uchwałach w zakresie maksymalnej liczby zezwoleń, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na terenie Gminy Skawina.

Należy podkreślić, że w 2020 r. działania dotyczące „ograniczenia dostępności napojów alkoholowych” podejmowane przez samorząd Gminy Skawina zostały objęte kontrolą Najwyższej Izby Kontroli. **W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wynika, że Burmistrz Miasta i Gminy Skawina oraz Rada Miejska w Skawinie prawidłowo wywiązywali się z realizacji zadań na rzecz zmniejszenia dostępności alkoholu na terenie Miasta i Gminy Skawina.**

Co roku Burmistrz przedkładał projekty GPPiRPA, a Rada Miejska podejmowała uchwały w sprawie programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które zawierały analizę dostępności napojów alkoholowych, cel główny i cele szczegółowe, zadania i wskaźniki realizacji zadań. Programy na lata 2017 – 2018 określały potrzeby ograniczania dostępności alkoholu zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Uchwały Rady Miejskiej w Skawinie nr XLVI/621/18, XLVI/622/18 i XLVI/623/18 uwzględniały postanowienia GPPiRPA na lata 2017-2018. Z zebranych w toku kontroli danych statystycznych wynika, że roczna wartość sprzedaży napojów alkoholowych porównując 2018 r. do 2019 r. spadła. Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem, wykazywanych przez Straż Miejską oraz Policję wykazywała tendencję malejącą. W latach 2015 – 2020 liczba punktów sprzedaży alkoholu ogółem zmniejszyła się o 8, tj. 6%. Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży zwiększyła się od 318 (2015) do 341 osób (2020) – co jest pozytywną tendencją. W badanym okresie nie wykorzystano w pełni przyznanego przez Radę Miejską w Skawinie limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (430 zezwoleń), w latach 2018 – 2020 ich wskaźnik wynosił odpowiednio 75%, 76% i 73%. Poza przyjętymi uchwałami w ramach dodatkowych działań związanych z ograniczeniem dostępności napojów alkoholowych podejmowano działania edukacyjno – informacyjne oraz przeprowadzano szkolenia przedsiębiorców. W 2019 r. przyjęto rozwiązania organizacyjne regulujące prowadzenie kontroli, co skutkowało

przeprowadzeniem 11 kontroli (9% ogólnej liczby punktów sprzedaży w 2019 r.). W 2020 r. zaplanowano 16 kontroli (13%). Ponadto oględziny losowo wybranych 20 punktów sprzedaży nie wykazały łamania zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych³.

Ponadto w roku 2021 zespół kontrolujący przeprowadził kontrole w 16 punktach sprzedaży napojów alkoholowych, a w roku 2022 zaplanowano kontrole w 21 punktach sprzedaży/podawania napojów alkoholowych.

Jeśli chodzi o wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Skawina, to po spadku wartości sprzedaży napojów alkoholowych w 2019 r., w roku 2020 i 2021 obserwuje się wzrost wartości sprzedaży napojów alkoholowych, w stosunku do lat poprzednich. Łączna wartość alkoholu sprzedanego w 2020 r. i 2021 r. na terenie Gminy Skawina wyniosła odpowiednio: 45 258 821,91 złotych (2020 r.) i 46 692 506,00 zł (2021 r.).

Należy nadmienić, że wielkość spożycia napojów alkoholowych, poza wcześniej wymienionymi regulacjami prawnymi dotyczącymi „fizycznej dostępności” alkoholu (tj. uchwał omawianych powyżej) należy też łączyć z ich ekonomiczną dostępnością. Dostępność ekonomiczna to relacja między ceną alkoholu, a dochodami konsumentów. Wskaźnikiem ilustrującym dostępność ekonomiczną jest liczba butelek poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, jaką można kupić za średnie miesięczne wynagrodzenie⁴, a badania pokazują, że wzrost dostępności ekonomicznej prowadzi do wzrostu konsumpcji. Wśród skutecznych rozwiązań ograniczających ekonomiczną dostępność alkoholu wskazuje się przede wszystkim podniesienie ceny poprzez zwiększenie podatku akcyzowego na napoje alkoholowe lub wprowadzenie minimalnej ceny za standardową porcję alkoholu, czyli za 10 gramów czystego alkoholu – lecz te instrumenty nie leżą w gestii samorządów. Innym czynnikiem istotnie wpływającym na zwiększenie poziomu konsumpcji napojów alkoholowych, zwłaszcza przez młodzież, jest ich reklama. W Polsce od 2001 r., gdy dopuszczono reklamowanie piwa, jego spożycie wzrosło o ponad 50%.⁵

Jak czytamy w „*Informacji i wynikach kontroli NIK w Polsce*”, na przestrzeni ostatnich lat nastąpił wzrost dostępności ekonomicznej napojów alkoholowych. Przy niemal

³ Wystąpienie pokontrolne NIK Delegatura w Krakowie Nr LKR410.006.02.2020 – „*Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych*”.

⁴ Moskalewicz J., Wieczorek Ł., „*Dostępność, konsumpcja alkoholu i konsekwencje picia – trzy dekady doświadczeń*”. Alkoholizm i Narkomania 2009, tom 22: nr 4, 305337 Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa.

⁵ PARPA: dane wielkości spożycia piwa dotyczą lat 2001 i 2016.

niezmienionych cenach napojów alkoholowych i rosnącym miesięcznym przeciętnym wynagrodzeniu, znacząco zwiększyła się ich dostępność ekonomiczna”.⁶

Z danych Nielsen opublikowanych przez "Dziennik Gazeta Prawna" wynika, że od stycznia do listopada 2020 r. sprzedaż mocnych trunków w litrach w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 3,8 proc. Natomiast pod względem wartości sprzedaży aż o 10,8 proc. Jak podaje gazeta, z danych GUS wynika, że w 2019 r. średnie spożycie na mieszkańca 100-proc. alkoholu w litrach wyniosło 9,78 l. Za ten wzrost, w największym stopniu odpowiada wzrost popularności wyrobów spirytusowych, których spożycie zwiększyło się w 2019 r. z 3,3 l do 3,7 l. Tym razem jest podobnie. To głównie mocny alkohol napędza rynek. *„Zdaniem branży alkoholowej oznacza to jedno – pijemy coraz więcej alkoholi premium, czyli kultura picia się zmienia, za co odpowiedzialne jest bogacenie się społeczeństwa”* – podaje „DGP”.

Warto wspomnieć, że lata 2020 i 2021 to okres wyjątkowy ze względu na pandemię związaną z COVID -19. Być może, na wzrost spożycia napojów alkoholowych miała również sytuacja związana z pandemią COVID-19. Kwarantanna – izolacja, to czas kryzysu i trudnych emocji, które mogą zwiększyć sięganie po alkohol, by poprawić sobie nastrój. Strach, niepewność, nieodgadnione jutro, brak stabilizacji, kłopoty z pracą, konflikty rodzinne spowodowane zmianą wspólnego bytowania na częstsze i zamknięte, większa ilość czasu w czasie izolacji, praca zdalna w domu, nuda to czynniki, które również mogą wpływać na wzrost spożycia napojów alkoholowych w ostatnim czasie. W trakcie pandemii Polacy pili drożej – to z kolei wnioski płynące z danych o sprzedaży alkoholu w Polsce w marcu i kwietniu 2020 r. opracowanych przez Nielsen.

Istotnym elementem długofalowej polityki gminy musi być wzmocnienie przestrzegania przepisów prawa przez podmioty zajmujące się sprzedażą detaliczną alkoholu, jak również jego egzekwowania przez służby do tego uprawnione. Za sprzedaż alkoholu nieletnim, osobom w stanie nietrzeźwości oraz sprzedaż alkoholu na kredyt lub pod zastaw grożą określone sankcje, które należy skutecznie egzekwować. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;

- osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości;
- osobom do lat 18;

⁶ Informacja o wynikach kontroli w Polsce – „Ograniczanie dostępności napojów alkoholowych” – NIK

– na kredyt lub pod zastaw.

Należy wskazać, że Zarządzeniem Nr 100.2019 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie ustalenia procedury przeprowadzenia kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Skawina oraz określenia sposobu przeprowadzenia analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej i wprowadzenia schematu procedury kontroli - przyjęto rozwiązania organizacyjne regulujące prowadzenie kontroli przez Zespół kontrolujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie oraz Straży Miejskiej w Skawinie.

Na wysoki poziom wskaźników spożywania alkoholu przez młodych ludzi ma wpływ wiele czynników, ale jednym z ważniejszych, na który mamy możliwość oddziaływania na gruncie lokalnym, jest dostępność napojów alkoholowych dla młodych ludzi. Jak pokazują badania międzynarodowego projektu *European School Survey Project on Alcohol and Drugs* (ESPAD) z 2019 r., większość młodych ludzi twierdzi, że nie ma trudności z dostępem do napojów alkoholowych, nawet tych wysokoprocentowych, mimo że sprzedawane i podawanie alkoholu osobom niepełnoletnim jest przestępstwem⁷. Ponadto lokalne badania wskazują, że młodzi mieszkańcy Gminy Skawina mają kontakt z alkoholem. Dlatego nie można pominąć w Gminnym Programie wszelkich działań wpływających na dostępność alkoholu dla osób niepełnoletnich. Poza działaniami obejmującymi prawne ograniczenia dostępności napojów alkoholowych i kontrolnych, istotne jest podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych (np. kampanie pozytywne, szkolenia etc.).

Należy podkreślić, że w Gminie Skawina na przestrzeni wielu lat do nadal, kontynuowanych i podejmowanych jest wiele działań i inicjatyw mających na celu: zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych, kształtowanie odpowiedzialnej konsumpcji alkoholu oraz ograniczenie dostępności alkoholu.

W 2021 r. Gmina Skawina przystąpiła do kampanii edukacyjnej „*Ogranicz dostępność alkoholu*” zainicjowanej przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem akcji było zwrócenie uwagi na kształtowanie polityki dostępności od alkoholu na lokalnym poziomie oraz zwrócenie uwagi na najskuteczniejsze działania i narzędzia jakim są ograniczenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.

⁷ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 r. - PARPA.

W ramach kampanii na terenie Gminy Skawina zrealizowano między innymi działania zarówno te określone przez organizatorów akcji, jak i przeprowadzono dodatkowe inicjatywy. Organizatorzy kampanii „*Ogranicz dostępność alkoholu*” przygotowali konkurs dla gmin, w którym wzięła udział Gmina Skawina. W przygotowanej aplikacji konkursowej wskazano i opisano podejmowane w gminie działania w ramach akcji jak również te prowadzone w latach wcześniejszych. Wskazano i opisano dotychczasowe rozwiązania prawne obowiązujące w Gminie Skawina, a mające na celu ograniczenie dostępności alkoholu. Kapituła konkursowa przyznała pierwsze miejsce w konkursie Gminie Skawina.

Podobnie jak w roku poprzednim, w 2022 r. na terenie Gminy Skawina przeprowadzono akcję „*Tajemniczy klient*”, zwaną również „*Zakup kontrolowany*” i szkolenie terenowe dla osób sprzedających i podających napoje alkoholowe. Przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi objęto powyższymi działaniami w celu zidentyfikowania istniejącego stanu rzeczy dotyczącego prowadzonej polityki sprzedażowej i postawy względem podawania alkoholu osobom niepełnoletnim, a także uświadomienia i poinstruowania w zakresie odpowiedniej sprzedaży. Analiza zebranych wyników badań przeprowadzonych w trakcie „dwukrotnego” zakupu kontrolowanego oraz spostrzeżenia ze szkolenia pozwoliły wskazać obszary do rozwoju, a w konsekwencji wprowadzić (ewentualne) środki naprawcze. W 2021 r. badaniem w objęto 50 punktów sprzedaży napojów alkoholowych działających na terenie Gminy Skawina, a w roku 2022 49 punktów. Podsumowanie działań badawczo – szkoleniowych przeprowadzonych w 2022 roku:

1) Pierwsza prowokacja:

Podsumowując eksperyment badawczy wskazuje się na niżej przedstawione wnioski: **Chęć sprzedaży alkoholu osobie wyglądającej na niepełnoletnią wyraziło 80 % sprzedawców tj. 38 osób spośród 49.**

- a) Eksplorując obszar związany z weryfikacją dokumentu potwierdzającego pełnoletność, uzyskano następujące wyniki: 76 % sprzedawców (37 osób) nie poprosiło o okazanie dokumentu;
- b) najliczniejszą grupę sprzedawców stanowiły osoby w wieku 41 – 50 lat oraz 31 – 40 lat, a do sprzedaży alkoholu doszło w przypadku największej części ekspedientów w wieku 21-30 lat (88%);
- c) w badaniu brały udział 43 kobiety i 6 mężczyzn, a do sprzedaży alkoholu dochodziło częściej w przypadku mężczyzn;

- d) tajemniczy Klient chcąc kupić alkohol, w większości przypadków prosił o wódkę, sprzedawcy najczęściej wyrażali chęć również na sprzedaż tego rodzaju alkoholu;
- e) podczas żadnej z wizyt znajdujący się w sklepie klienci/inny personel zwrócili uwagę na młody wygląd osoby kupującej alkohol;
- f) plakietki informujące klientów o szkodliwości alkoholu widoczne były w 11 punktach (22%).

2) Druga prowokacja:

Podsumowując eksperyment badawczy wskazuje się na niżej przedstawione wnioski. **Chęć sprzedaży alkoholu osobie wyglądającej na niepełnoletnią wyraziło 60 % sprzedawców tj. 29 osób spośród 48.**

- a) Eksplorując obszar związany z weryfikacją dokumentu potwierdzającego pełnoletność uzyskano następujące wyniki: 63 % sprzedawców nie poprosiło o okazanie dokumentu;
- b) najliczniejszą grupę sprzedawców stanowiły osoby w wieku 41 - 50 lat, a do sprzedaży alkoholu doszło w przypadku największej części ekspedientów mających 51 - 60 lat;
- c) w badaniu brało udział 37 kobiet i 11 mężczyzn, a do sprzedaży alkoholu dochodziło w przypadku połowy mężczyzn i kobiet (59 % kobiet i 64 % mężczyzn). W badaniu wzięło udział jednak zbyt mało mężczyzn, by można było określić z całą pewnością, która płeć jest bardziej chętna do podania alkoholu osobie wyglądającej na niepełnoletnią;
- d) Tajemniczy Klient chcąc kupić alkohol, w większości przypadków prosił o wódkę, ekspedientcy byli skłonni podawać mu ten rodzaj alkoholu w 65 % przypadków;
- e) warto zwrócić uwagę na fakt, że podczas prowokacji żadna z osób obecnych w sklepie nie zwróciła uwagi na młody wygląd osoby kupującej alkohol;
- f) plakietki informujące klientów o szkodliwości alkoholu widoczne były w 21 % z odwiedzonych punktów (10 miejsc).

3) Wnioski:

- a) Pozytywny jest fakt, że po zrealizowanym wśród sprzedawców szkoleniu, mniejsza liczba sprzedawców podała alkohol osobie wyglądającej na niepełnoletnią.

- b) W przypadku liczby punktów, w których znajduje się informacja o szkodliwości alkoholu, do której zobowiązuje ustawodawca była ona stosunkowo niewielka i zbliżona podczas I i II prowokacji, natomiast zdaniem trenera tego rodzaju informacja nie była zamieszczona w jedynie 5 punktach. Świadczyć to może o słabej widoczności plakietki dla klientów punktu.
- c) podczas drugiej prowokacji więcej sprzedawców poprosiło „*Tajemniczego Klienta*” o okazanie dokumentu potwierdzającego tożsamość (wzrost z 24 % do 38 %);
- d) warto zwrócić uwagę na to, że we wszystkich przypadkach osoby znajdujące się na terenie sklepu (klienci i inni pracownicy), nie zwróciły uwagi na młody wygląd osoby wyglądającej na niepełnoletnią.

Bazując na przeanalizowanym materiale badawczym i wnioskach przedstawionych w raporcie końcowym, wskazuje się konkretne propozycje rozwiązań, które ujęto w Gminnym Programie.

§ 2

Konsekwencje prawne związane z niewłaściwym używaniem alkoholu oraz przestępstwa i czyny karalne popełnione z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Konsekwencje prawne związane z niewłaściwym używaniem alkoholu oraz przestępstwa i czyny karalne popełnione z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przedstawiają dane liczbowe uzyskane z Komisariatu Policji i Straży Miejskiej, a także Sądu rejonowego w Wieliczce.

Z danych pochodzących z Komisariatu Policji w Skawinie wynika, że na terenie Gminy Skawina w 2021 r. popełniono 740, w I półroczu 2022 r. 448 wykroczeń przeciwko przepisom ustawy

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi. W tym samym roku (2021) dokonano 14 100 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i tylko raz ujawniono przypadki sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim (w I półroczu 2022 r. 8407). Liczba interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie wyniosła w roku 2021 35, w tym w 14 przypadkach były to interwencje, w których sprawcy znajdowali się pod wpływem alkoholu. W I półroczu 2022 liczba interwencji wyniosła 12, w tym w 4 przypadkach sprawcy znajdowali się pod wpływem alkoholu.

Policjanci KP w Skawinie udzielili 444 pouczeń wobec sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a wszystkie dotyczyły spożywania napojów alkoholowych wbrew zakazowi. Policjanci nałożyli 271 mandatów karnych na sprawców wykroczeń popełnianych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a dotyczących spożywania napojów alkoholowych wbrew zakazowi. w I połowie 2022 roku liczba ta wyniosła 159. W 2021 sporządzono 1 wniosek do Sądu Rejonowego o ukaranie za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi, w I półroczu 2022 były 2 takie przypadki. Ponadto liczba wniosków sporządzonych o ukaranie do Sądu Rejonowego w związku z zakłócaniem spokoju i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu w roku 2021 wyniosła 2, a w I półroczu 2022 – 1. Liczba osób podejrzanych o popełnienie czynów karalnych (w tym przestępstw) z związku z alkoholem w roku 2021 ogółem wyniosła 95, z czego 5 dotyczyło niszczenia cudzej rzeczy, 1 uszkodzenia ciała, 89 inne. Liczba przestępstw popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wyniosła 1, który dotyczył przypadku sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim.

Z kolei liczba zatrzymanych kierowców w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu w 2021 roku wyniosła 79, a w I półroczu 2022 roku – 37. Liczba interwencji przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, w których pozostawienie ich mogło zagrażać życiu lub zdrowiu w 2021 roku wyniosła 99, a w I połowie 2022 – 59.

W związku z wejściem w życie Uchwały Nr XLVI/621/18 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, na terenie podległym KP Skawina zaobserwowano spadek interwencji Policji w godzinach pomiędzy 22.00 a 5.00. Również wg Straży Miejskiej po wprowadzeniu cyt. wyżej uchwały liczba interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach sprzedaży jak również zdarzeń związanych z zakłócaniem spokoju i porządku publicznego zmalała. Wprowadzenie omawianych ograniczeń znacząco wpływa na poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Skawina, gdyż w rejonach punktów sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach ograniczających sprzedaż odnotowano nieliczne zdarzenia.

Straż Miejska w Skawinie w roku 2021 i I półroczu 2022 r. odnotowała następujące zdarzenia mające związek z alkoholem i tak:

- liczba wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dot. spożywania napojów alkoholowych wbrew zakazowi) – wyniosła 419 w 2021 r. i 138 w I półroczu 2022 r.;
- liczba udzielonych pouczeń wobec sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dot. spożywania napojów alkoholowych wbrew zakazowi) – wyniosła 390 w 2021 roku i 126 w I półroczu 2022 r.;
- liczba nałożonych mandatów karnych na sprawców wykroczeń popełnianych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dot. spożywania napojów alkoholowych wbrew zakazowi) – wyniosła 24 w 2021 r. i 12 w I półroczu 2022 r.;
- w 2021 r. nie sporządzono wniosków do Sądu Rejonowego o ukaranie za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi, natomiast w I półroczu 2022 r. sporządzono 1 taki wniosek;
- liczba sporządzonych wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego, w związku z zakłócaniem spokoju i porządku publicznego, przez osoby będące pod wpływem alkoholu w 2021 wyniosła 5, a w I półroczu 2022 wyniosła 1.
- odsetek interwencji Straży Miejskiej dot. spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione, wśród wszystkich interwencji w 2021 r. wyniósł – 2,59, a w I półroczu 2022 – wyniósł 2,36.
- liczba interwencji przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, w których pozostawienie ich mogło zagrażać życiu lub zdrowiu – wyniósł w 2021 r. – 109, a w I półroczu 2022 r. – 45.

Jeśli chodzi o przestępstwa i czyny karalne popełnione z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii dane z perspektywy Komisariatu Policji przedstawiają się następująco:

- liczba przestępstw popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – rozbiem na miejsca zdarzeń (sołectwa/miasto) w roku 2021 wyniosła 34/8, a w I półroczu 2022 r. 16/2;
- liczba czynów naruszających przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – z rozbiem na miejsca zdarzeń (sołectwa, miasto) w 2021 roku wyniosła 34/8, a w I półroczu 2022 r. 19/2;

- liczba zatrzymanych kierowców będących pod wpływem narkotyków w 2021 r. wyniosła 4, a w I półroczu 2022 – wyniosła 1;
- liczba ujawnionych osób podejrzanych, które dokonały przestępstw pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających (z rozbiorem na nieletnich i dorosłych) wyniosła odpowiednio: rok 2021 – 4/0, a w I półroczu 2022 1/0.

Jeśli chodzi o rodzaje popełnianych przestępstw z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii sytuacja za rok 2021 wygląda następująco:

- najczęściej popełnianym przestępstwem jest posiadanie środków odurzających – 18 przypadków;
- produkcja – krzewy marihuany – 3 przypadki;
- inne przestępstwa uprawa – 3 przypadki.

Uzupełnieniem informacji dotyczących substancji psychoaktywnych są dane dotyczące zarekwirowanych substancji psychoaktywnych w 2021 r. Najwięcej przechwycono:

- marihuana - 503,9 gram;
- amfetamina - 421 gram;
- grzyby halucynogenne - 38,3 gram;
- metaamfetamina - 34,5 gram;
- mefedron - 11,1 gram;
- haszysz - 1,3 gram;
- kokaina - 1,1 gram;
- 5 sztuk ecstasy;
- 83 sadzonki (konopie indyjskie).

Jak wynika z danych Sądu Rejonowego w Wieliczce ul. Janińska 25, Wydział II Karny:

- ogólna liczba osób (mieszkańców Gminy Skawina) skazanych prawomocnie na karę pozbawienia wolności w roku 2021 wyniosła 33 osoby (w roku 2020 – wyniosła 51 osób, w roku 2019 - 34 osoby);
- liczba osób (mieszkańców Gminy Skawina) skazanych prawomocnie na karę pozbawienia wolności za przestępstwa „narkotykowe” z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wyniosła 2 osoby (w roku 2020 – 1 osoba, w roku 2019 – 1 osoba);
- liczba osób (mieszkańców Gminy Skawina) skazanych prawomocnie na karę pozbawienia wolności za przestępstwa „narkotykowe” z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, wobec

których zastosowano warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności wyniosła 6 osób (w 2020 r. – 5 osób, w roku 2019 – 2 osoby).

Ponadto z informacji uzyskanych z Sądu Rejonowego w Wieliczce ul. Janińska 25, IV Wydział II Rodzinny i Nieletnich, wynika, że do w/w Wydziału 2021 r. wpłynęła 1 sprawa o czyny karalne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dot. osoby nieletniej. W 1 sprawie środki wychowawcze wynikające z art. 6 pkt. 2, art. 6 pkt 2 oraz art. 6 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Dla porównania w roku 2020 do w/w Wydziału 2020 r. wpłynęły 22 sprawy o czyny karalne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, z tego 3 sprawy dotyczyły kobiet, a 19 mężczyzn.

§ 3

Konsekwencje zdrowotne i społeczne - dane liczbowe dotyczące leczenia osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Uzupełnieniem danych dotyczących problemów uzależnień są informacje dotyczące leczenia odwykowego mieszkańców Gminy Skawina, w różnych typach zakładów leczenia odwykowego (w warunkach stacjonarnych, dziennych oraz ambulatoryjnych) zlokalizowanych na terenie Krakowa (dane obejmują rok 2021). Należy dodać, że poniższe dane nie odzwierciedlają rzeczywistej liczby osób leczących się w placówkach leczenia uzależnień, wiele placówek nie przekazało informacji na ten temat. Należy zaznaczyć, że placówki te nie mają obowiązku przedkładania gminie powyższych danych i niechętnie przekazują informacje na ten temat. Należy również nadmienić, że w czasie pandemii wiele placówek ograniczyło swoją działalność w omawianym zakresie.

W Szpitalu Klinicznym im. J. Babińskiego w Krakowie w roku 2021:

- 10 osób leczyło się na Oddziale Terapii Uzależnionych od Alkoholu;
- 17 osób leczyło się na Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych;
- 27 osób leczyło się na pozostałych oddziałach;
- 45 osób leczyło się na Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi.

W ośrodku prowadzonym przez Stowarzyszenie Terapeutów Uzależnień przy ul. Wielickiej 73 w Krakowie leczyło się 28 osób uzależnionych od alkoholu, 18 uzależnionych od narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Natomiast osób współuzależnionych leczących się w ośrodku było 6 osób. W I półroczu 2022 sytuacja wygląda następująco: 12 osób uzależnionych od alkoholu, 8 osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych i 3 osoby współuzależnione.

Natomiast na Oddziale Toksykologii i Chorób Wewnętrznych Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie Sp. z o. o. przebywało 7 pacjentów – mieszkańców gminy, w tym 4 w Oddziale Toksykologii i 3 w Pododdziale Detoksykacji zatrutych oraz uzależnionych od substancji psychoaktywnych, alkoholu i narkotyków.

W Centrum Medycyny Profilaktycznej Sp. z o. o. ul. B. Komorowskiego 12 z leczenia w w/w poradni skorzystało 9 osób (4 osoby uzależnione od alkoholu /F10.2/ i 5 osób współuzależnionych (F43.2).

W Ośrodku Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenia „MONAR” w Krakowie ul. Suchy Jar 4 – w 2021 r. leczyły się 2 osoby z Gminy Skawina.

W przypadku działania Pogotowia Ratunkowego im. Siegfrieda Greinera w Skawinie przy ul. Niepodległości 12 na terenie Gminy Skawina w 2021 r. udzielono pomocy 52 osobom u których stwierdzono efekt toksyczny alkoholu oraz objawy działania alkoholu w zależności od stężenia i zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu (w tym ostre zatrucia, zespół uzależnienia, zespół abstynencyjny, zaburzenia psychotyczne) oraz 1 osobie pod wpływem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

W rejestrze zakażeń i chorób zakaźnych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie w 2021 r. wykazano 1 przypadek zakażenia wirusem HIV z wyłączeniem gminy Skawina. Nie wykazano zachorowań i zgonów z powodu AIDS. Dla porównania w 2020 r. na terenie powiatu krakowskiego:

- odnotowano 7 przypadków zakażeń wirusem HIV;
- nie odnotowano zachorowań na AIDS;
- nie wykazano zgonu z powodu zachorowania na AIDS.

Należy wskazać, że w roku 2020 odnotowano 1 przypadek zakażeń wirusem HIV na terenie Gminy Skawina.

Z informacji uzyskanych ze Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie Oddział Kliniczny Chorób Zakaźnych wynika, że w placówce w związku z zakażeniem wirusem HIV w 2020 r. nie leczyli się pacjenci z Gminy Skawina.

Na podstawie danych Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie liczbę osób – mieszkańców Gminy Skawina hospitalizowanych na oddziałach szpitalnych i oddziałach psychiatrycznych z terenu województwa małopolskiego z powodu zaburzeń psychiatrycznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych w 2021 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Skawina hospitalizowanych na oddziałach szpitalnych i oddziałach psychiatrycznych z terenu województwa małopolskiego z powodu zaburzeń psychiatrycznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz problemów związanych ze stylem życia w 2021 r.

Kod ICD10	Rozpoznanie zgodnie z ICD 10	Liczba osób ogółem					
		Oddziały szpitalne			Placówki odwykowe	Inne placówki	Zespół Ratownictwa Medycznego *
		Oddziały toksykologiczne	Szpitalny oddział ratunkowy	Oddziały psychiatryczne			
F10	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem alkoholu, w tym:	4	14	1	45	136	27
	F10.0 - Ostre zatrucie	0	2	0	0	2	0
	F10.1 - Następstwa szkodliwego używania substancji	0	1	0	0	9	1
	F10.2 - Zespół uzależnienia	0	5	1	32	107	6
	F10.3 - Zespół abstynencyjny	2	2	0	10	21	2
	F10.4 - Zespół abstynencyjny z majaczeniem	2	4	0	6	3	1
	F10.5 - Zaburzenia psychotyczne	0	1	0	0	0	0
	F10.6 - Zespół amnestyczny	0	0	0	0	2	0
	F10.7 - Rezydualne i późno ujawniające się zaburzenia psychotyczne						
	F10.8 - Inne zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	0	0	0	0	4	13
	F10.9 - Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania, nieokreślone	0	0	0	0	8	4
F11	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem opioidów	0	1	0	1	0	6
F12	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem kanabinoli	0	1	0	0	10	1
F13	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem substancji uspokajających i nasennych	0	0	0	0	17	1
F14	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem kokainy						

F15	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem innych substancji stymulujących, w tym kofeiny	0	0	0	0	1	1
F16	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem halucynogenów	0	0	0	0	0	1
F17	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu	0	0	0	0	1	0
F18	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane odurzaniem się lotnymi rozpuszczalnikami	0	0	0	0	0	1
F19	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem wielu narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym:	0	4	1	2	31	0
	F19.0 - Ostre zatrucie	0	1	0	0	1	0
	F19.1 - Następstwa szkodliwego używania substancji	0	0	0	0	1	0
	F19.2 - Zespół uzależnienia	0	2	0	2	23	0
	F19.3 - Zespół abstynencyjny	0	1	0	2	1	0
	F19.4 - Zespół abstynencyjny z majaczeniem	0	0	1	0	0	0
	F19.5 - Zaburzenia psychotyczne	0	0	0	0	5	0
	F19.6 - Zespół amnestyczny						
	F19.7 - Rezydualne i późno ujawniające się zaburzenia psychotyczne	0	0	0	0	2	0
	F19.8 - Inne zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	0	0	0	0	3	0
	F19.9 - Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania, nieokreślone						
Z72	Problemy związane ze stylem życia	0	0	0	0	19	11
	Z72.0 - Używanie tytoniu	0	0	0	0	19	0
	Z72.1 - Używanie alkoholu	0	0	0	0	0	11
	Z72.6 - Uprawianie hazardu						
	Z72.8 - Inne problemy związane ze stylem życia						
łącznie :		4	20	2	48	213	49

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

§ 4

Konsekwencje zdrowotne i społeczne - dowóz osób nietrzeźwych do Małopolskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień.

Dane PARPA wskazują, iż w Polsce wśród spożywanych napojów alkoholowych najwyższy odsetek stanowi piwo. W 2019 r. spożycie piwa w litrach na 1 mieszkańca kraju wynosiło 97,1 litra⁸. Wg PARPA z roku na rok wzrasta spożycie alkoholu i w 2019 r. średnie spożycie alkoholu na 1 mieszkańca wyniosło 9,78 litra 100% alkoholu (dla porównania w roku 2018 - 9,55 litra, w roku 2017 - 9,45 litra, 2016 – 9,37 litra).

W ramach umowy zawartej pomiędzy Gminą Skawina a Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie przy ul. Rozrywka 1 (zwanym dalej „MPCU”), Policja i Straż Miejska dowożą do wytrzeźwienia mieszkańców Gminy Skawina, ale również osoby nie będące jej mieszkańcami, a które zostały „zatrzymane” na terenie Gminy Skawina.

W roku 2021 r. do wytrzeźwienia odwieziono 85 osób będących mieszkańcami Gminy Skawina (z czego 76 mężczyzn i 9 kobiet), tj. o 22 osoby więcej niż w roku 2020. Należy zaznaczyć, że 65 osób przebywało w placówce po raz pierwszy. Stwierdzić również należy, że po spadku osób dowiezionych do wytrzeźwienia (w latach 2018 i 2019) liczba osób nietrzeźwych dowiezionych do wytrzeźwienia ponownie wzrosła. W przypadku małoletnich, podobnie jak w latach wcześniejszych nie zarejestrowano pobytu w placówce ani jednego małoletniego.

§ 5

Konsekwencje zdrowotne i społeczne – Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1). Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3.1). Zadania społeczne na terenie gminy Skawina wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie. Podstawowym zadaniem Ośrodka jest zapewnienie na terenie gminy wszechstronnych i dostępnych świadczeń

⁸ Źródło: <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

określonych w m.in. ustawie o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionych do alimentów i o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Prawidłową realizację zadań oraz funkcjonowanie Ośrodka zapewnia kadra, w skład której wchodziło wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. 46 pracowników, w tym 20 pracowników socjalnych (ogólne zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej wynosi 69 osób).

W oparciu o ustawę o pomocy społecznej Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie w 2021 r. objął wsparciem 589 rodzin, w których funkcjonowało łącznie 1027 osób. Cztery główne powody przyznawania pomocy beneficjentom Ośrodka to powodem ubiegania się o pomoc w analizowanym okresie była:

- długotrwała lub ciężka choroba (397 rodzin);
- ubóstwo (280 rodzin);
- niepełnosprawność (256 rodzin);
- bezrobocie (186 rodzin).

Dane dotyczące udzielania pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz przemocy w rodzinie przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie. W 2021 r. pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny objęto łącznie 27 rodzin, natomiast 4 rodziny skorzystały ze świadczeń MGOPS w wyniku problemów z narkotykami⁹.

Wielkość pomocy (środków finansowych) przeznaczonych przez MGOPS na pomoc rodzinom z „problemem alkoholowym” w 2021 r. wyniosła 200 185,27 zł. Wielkość środków finansowych przypadających średnio na jedną rodzinę z problemem alkoholowym wyniosła 7 149,47 zł. Wielkość pomocy (środków finansowych) przeznaczonych przez MGOPS na pomoc rodzinom z „problemem narkotykowym” w 2021 r. wyniosła 14 820,00 zł. Wielkość środków finansowych przypadających średnio na jedną rodzinę z problemem „narkotykowym” wyniosła 3 705,00 zł.

Ochronie osób, które doświadczają przemocy w rodzinie służy procedura „Niebieskiej Karty”. Procedurę tę uruchamiają uprawnione służby m. innymi: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie, Komisariat Policji w Skawinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie oraz pracownicy oświaty, opieki zdrowotnej.

⁹ Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2021 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

W Gminie Skawina w 2021 r. wszczęto 64 procedury Niebieskich Kart (miasto -32, sołectwa – 32), z czego 34 były sporządzone przez MGOPS, 26 przez policję i 4 przez jednostki oświaty. Warto również dodać, że w 2021 r. łącznie prowadzonych było 116 procedur Niebieskich Kart, a zakończonych 65. Ogólnie doświadczających przemoc było 140 osób, z czego 85 kobiet, 11 mężczyzn oraz 44 dzieci (w tym bezpośrednio wszczętych NK wobec małoletnich 22, a świadków przemocy dzieci - 22 (traktowani są jako osoby doznające przemocy). Stosujących przemoc było 99 osób¹⁰. Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych w 2021 r. wyniosła 108. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych: osoby doświadczające przemoc – 140, stosujące przemoc 99.

Liczba dzieci/rodzin z Gminy Skawina objętych wsparciem asystenta rodziny z podziałem na kategorie problemów – liczba rodzin – 39/dzieci 81 (przemoc 11, alkohol – 7, ponadto w każdej rodzinie, która jest objęta AR występują problemy opiekuńczo – wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (należy pamiętać, że w niektórych rodzinach występuje wiele kategorii).

Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych w Placówce Wsparcia Dziennego w Skawinie ul. Rynek 24 – 60. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach opiekuńczo – wychowawczych w Placówce Wsparcia Dziennego w Skawinie ul. Rynek 24 – 75.

Ponadto 18 osobom uzależnionym i 13 rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym udzielono wsparcia socjalnego przez MGOPS w Skawinie zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (prowadzono pracę z osobami uzależnionymi i ich rodzinami z wykorzystaniem metod i technik wypracowanych w ramach standardów pracy socjalnej).

Z uwagi na zależność pomiędzy stanem nietrzeźwości sprawcy, a stosowaniem przez niego przemocy, w niniejszym Gminnym Programie ujęto również zadania i działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podstawą ujęcia zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w niniejszym Programie, są również wybrane wnioski i rekomendacje wynikające z :

- „*Diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Skawina*”, przeprowadzonej w 2021 r. na zlecenie Gminy Skawina w ramach programu

¹⁰ Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dane liczbowe za rok 2021

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

osłonowego projektu „*Dzięki pomocy żyjemy bez przemocy*” współfinansowanego z dotacji otrzymanej ze środków Ministra Rodziny i Polityki Społecznej;

- „*Pogłębionej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Skawina*”, przeprowadzonej w 2022 r. na zlecenie Gminy Skawina w ramach programu osłonowego projektu „*Dzięki pomocy żyjemy bez przemocy- edycja II*” współfinansowanego z dotacji otrzymanej ze środków Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

Wyniki w/w diagnoz, stanowią punkt wyjścia do rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Skawina i działań w ramach „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie”, ale również do działań w ramach niniejszego Gminnego Programu. Opracowanie zawiera wnioski i rekomendacje do dalszych działań przez właściwe podmioty.

§ 6

Konsekwencje zdrowotne i społeczne – dane liczbowe dot. postępowań i działań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie m. innymi podejmowała czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym w roku 2021 między innymi:

- przyjęła 43 nowe wnioski i założyła postępowania w sprawie jw.;
- skierowała 24 osoby na badania przez biegłych sądowych (lekarza psychiatrę i psychologa) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ustalenia leczenia, z czego 18 osób zgłosiło się na badanie do biegłych. Badanie przeprowadzane było w CWR;
- w 22 przypadkach (dot. spraw założonych w 2021 r. i w latach wcześniejszych) Komisja wnioskowała do Sądu Rejonowego w Wieliczce o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Z informacji uzyskanych w Sądzie wynika, że w 2021 r. w 4 sprawach sąd orzekł zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Ponadto do dnia 12 grudnia 2022 r. do Komisji wpłynęło 36 nowych wniosków dot. zobowiązania do leczenia odwykowego. W tym samym okresie Komisja skierowała 33 wnioski

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

do Sądu Rejonowego w Wieliczce o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu oraz skierowała 35 osób na badanie przez biegłych sądowych (lekarza psychiatrę i psychologa) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ustalenia leczenia od alkoholu – na przedmiotowe badanie zgłosiło się 14 osób. W roku 2022 Komisją założyla 1 procedurę „Niebieskiej Karty”.

W trakcie spotkań bezpośrednich Komisja przeprowadzała rozmowy z osobami zgłaszającymi się na dyżur diagnozując problem całej rodziny, w której występuje problem choroby alkoholowej. Wśród osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy były osoby: wnioskujące, członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym, a także osoby, wobec których toczyło się postępowanie w sprawie podjęcia leczenia odwykowego. Celem rozmów z osobami, wobec których toczyło się postępowanie o podjęcie leczenia odwykowego było zmotywowanie ich do podjęcia działań w kierunku leczenia odwykowego i ograniczenia spożycia alkoholu.

Członkowie Komisji informowali osoby mające problem z nadużywaniem alkoholu o szkodliwości napojów alkoholowych oraz wszelkich zagrożeń związanych z jego nadmiernym spożywaniem. Wskazywano również miejsca, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc, z uwzględnieniem dyżurów psychologów, prawnika, terapeuty uzależnień, Grup Anonimowych Alkoholików, Grupy Al.-Anon działających na terenie Gminy. Przekazywano materiały, ulotki informacyjne na temat szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i miejsc pomocy. Ponadto członkowie Komisji, przeprowadzając rozmowy motywujące z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, służyli szeroką informacją możliwości i form pomocy dla członków rodzin osób z problemem alkoholowym. Wskazywano miejsca, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc, przekazywano materiały informacyjne na temat szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu, problemu współuzależnienia i miejsc pomocy. Komisja przeprowadzała również rozmowy telefoniczne, z zachowaniem ochrony danych osobowych. W sprawach prowadzonych przez Komisję, kierowała i odpowiadała na pisma do Sądu Rejonowego w Wieliczce, Komisariatu Policji w Skawinie, Prokuratury Rejonowej w Wieliczce, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie.

Komisja do dnia 12 grudnia 2022 r. zaopiniowała pozytywnie 62 wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod kątem zgodności

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

z uchwałami Rady Miejskiej dotyczącymi limitu punktów sprzedaży i ich lokalizacji, (nie wydano negatywnej opinii w sprawach jak wyżej) oraz prowadziła kontrole w punktach sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z harmonogramem kontroli zatwierdzonym przez Burmistrza Miasta i Gminy Skawina, w którym w roku 2022 przydzielano kontrole w 21 punktach sprzedaży.

§ 7

Konsekwencje zdrowotne i społeczne - pomoc i wsparcie udzielane mieszkańcom Gminy Skawina w Centrum Wspierania Rodziny oraz działania profilaktyczne.

Realizując zapisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w Gminie Skawina każdego roku realizowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach działań zwiększano dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych od alkoholu, a także dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem. W/w zadania realizowane były m. innymi poprzez pomoc psychospołeczną i prawną udzielaną rodzinom, w których występują problemy uzależnień, głównie poprzez prowadzenie bezpłatnego poradnictwa organizowanego w Centrum Wspierania Rodziny (CWR). Centrum Wspierania Rodziny świadczy pomoc osobom, małżeństwom i rodzinom przeżywającym trudności życiowe np. uzależnienie lub współuzależnienie, przemoc w rodzinie, konflikty z najbliższymi, kłopoty w wychowaniu dzieci, problemy osobiste, stres związany z życiem codziennym, poczucie choroby, straty, krzywdy lub winy. Opracowując diagnozę opierano się na danych za 2021 r. I tak, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. psychologowie oraz terapeuta uzależnień dyżurujący w CWR (wraz z „Telefonem Wsparcia”) udzielili łącznie 886 porad dla 493 osób (297 kobiet, 185 mężczyzn, 11 dzieci), z czego: 537 porad udzielono stacjonarnie, 341 porad udzielonych było telefonicznie, oraz 8 porad udzielonych było z wykorzystaniem komunikatora Skype. Podobnie jak w 2020 r. i wcześniejszych najczęściej zgłaszanym problemem był problem uzależnienia od alkoholu. W omawianym okresie udzielono ogółem 380 porad 195 osobom (97 kobiet, 95 mężczyzn, 3 dzieci). Wśród 195 osób, którym udzielono porad, było 119 osób z problemem uzależnienia od alkoholu (300 porad) oraz 76 osób będących w relacji z osobą uzależnioną – obciążone tą sytuacją (80 porad). Wśród osób z problemem alkoholowym było 35 kobiet, 82 mężczyzn oraz

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

2 dzieci. Z kolei wśród osób będących w relacji z osobą uzależnioną – obciążonych tą sytuacją (w tym osoby współuzależnione i DDA) były 62 kobiety, 13 mężczyzn i 1 dziecko. Kolejnym zgłaszanym problemem były zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną (156 porad udzielonych 98 osobom). Problem uzależnienia od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych zgłosiło 45 osób, którym udzielono 78 porad. Spośród 45 osób korzystających z pomocy było 29 osób uzależnionych od w/w środków psychoaktywnych. Należy nadmienić, że szkody wynikające z zażywania narkotyków są odczuwalne nie tylko przez osobę uzależnioną, ale też przez najbliższe otoczenie. Wśród negatywnych skutków wywołanych narkomanią wymienia się zarówno szkody zdrowotne, jak i społeczne, wśród nich m. innymi osłabienie i rozpad więzi rodzinnych. W roku 2021 z porad specjalistów w CWR skorzystało 16 osób będących w relacji z osobą uzależnioną od omawianych substancji. Problem przemocy w rodzinie zgłosiło psychologom 21 osób, którym udzielone zostały 24 porady. Inne kategorie problemów zgłaszanych do CWR:

- kryzys w związku partnerskim, kryzys rodzinny (konflikty, trudności wychowawcze, rozkład pożycia) – zgłaszało 67 osób (udzielono 105 porad);
- zaburzenia nastroju - zgłaszało 41 osób (udzielono 70 porad);
- zachowania mające cechy uzależnienia od czynności takich jak hazard, Internet i inne – 4 osoby (2 osoby mające cechy uzależnienia oraz 2 osoby będące w relacji z osobą, której zachowania mają cechy uzależnienia od tych czynności) - łącznie udzielono 10 porad;
- niewydolność opiekuńczo – wychowawcza – zgłaszało 5 osób (udzielono 11 porad).

Podsumowując, w ramach porad i konsultacji specjaliści dokonywali wstępnej diagnozy osób, w tym w szczególności osób z problemem uzależnienia, motywowali do podjęcia leczenia, udzielali wsparcia i pomocy osobom współuzależnionym, kierowali do placówek specjalistycznych. Ponadto sytuacja związana z pandemią COVID-19 pozwala wyróżnić nową kategorię porad udzielanych klientom w trakcie pandemii tj. problemy emocjonalne związane z pandemią COVID-19, a wśród nich, obniżenie nastroju uwarunkowane ograniczeniami związanymi z pandemią, problemy zdrowotne w rodzinie – zapytania dotyczące uzyskania specjalistycznej pomocy specjalistycznej w okresie pandemii, reakcje na stres związany z konsekwencjami pandemii w życiu rodzinnym i zawodowym własnym lub u członka rodziny i inne (udzielono 47 porad 40 osobom).

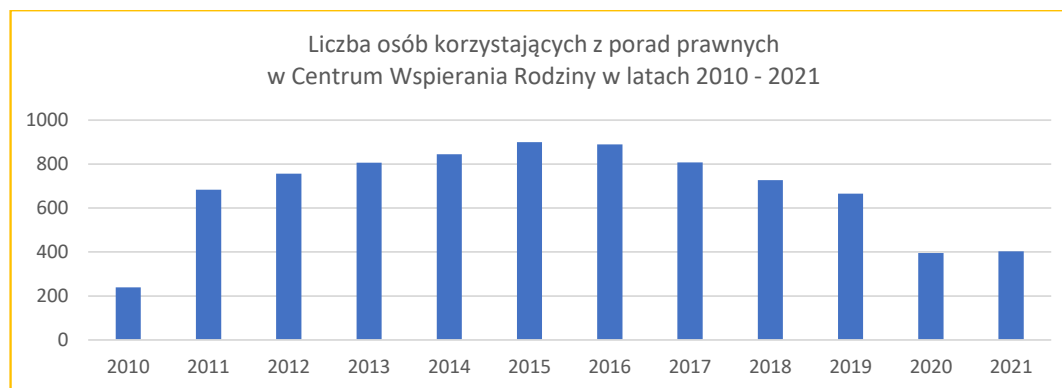
W CWR pełnił dyżury prawnik, który udzielał porad prawnych z zakresu: prawa cywilnego, prawa rodzinnego, pomocy społecznej, prawa karnego, prawa pracy, prawa spółdzielczego,

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

prawa administracyjnego oraz innych dziedzin prawa, włączając w to również pomoc przy pisaniu pism procesowych. Z pomocy prawnika dyżurującego w CWR w 2021 r. skorzystała 403 osoby, z czego 30 osobom udzielono porad prawnych osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Malejąca w stosunku do lat poprzednich liczba porad wynika z coraz większej dostępności do nieodpłatnej pomocy prawnej po wejściu w życie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 294 ze zm.) oraz sytuacji związanej z pandemią COVID-19 i związanymi z tym ograniczeniami i izolacją.

Wykres 1: Liczba porad prawnych udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym/CWR w latach 2010 – 2021.¹¹

Ponadto w 2021 r. w Centrum Wspierania Rodziny:

1. Uruchomiono dodatkową formę wsparcia psychologicznego „Konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodziców i opiekunów z zakresu uzależnień behawioralnych u dzieci i młodzieży” - I tak: w trakcie 9 dyżurów z konsultacji psychologa skorzystało 16 osób, którym udzielono 17 porad.
2. Zorganizowano III część grupy psychoedukacyjno – rozwojowej dla osób uwikłanych w przemoc - w okresie od 13 maja do 5 sierpnia 2021 r. Ostatecznie grupę ukończyły 4 osoby.
3. Mając na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w CWR realizowano program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, w którym brało udział 10 osób oraz udzielono dotacji Fundacji „Wyobraź sobie” na realizację 4 edycji programu, w których wzięły udział 43 osoby.

¹¹ Dane CWR.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

4. Zrealizowano 2 edycje nowej formy wsparcia tj. „Program Grupy Wstępnej Edukacyjno – Motywacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych bądź zagrożonych uzależnieniem”, obejmującej cykl 12 spotkań oraz spotkania indywidualne. I tak w:
 - 1) okresie od 17 czerwca do 2 września 2021 r. początkowo do grupy zgłosiło się 13 osób, w tym 10 mężczyzn i 3 kobiety. Ostatecznie program spotkań grupowych ukończyło 8 osób, a podczas trwania programu 12 osób skorzystało z indywidualnych konsultacji;
 - 2) okresie od 9 września do 2 grudnia 2021 r. początkowo do grupy zgłosiło się 11 osób, w tym 7 mężczyzn i 4 kobiety. Ostatecznie program spotkań grupowych ukończyło 7 osób.
5. W ramach projektu „Dzięki pomocy żyjemy bez przemocy” prowadzono dyżury specjalisty psychoterapeuty – seksuologa oraz mediatora prowadzono mediacje i doradztwo rodzinne dla mieszkańców gminy w CWR w terminie od 21 września do 10 grudnia 2021 r. w wymiarze 24 godzin zegarowych, w ramach którego w mediacjach rodzinnych uczestniczyło 8 rodzin, które brały udział w kilku spotkaniach (specyfika mediacji wymaga udziału w kilku spotkaniach) – łączna liczba osób biorących udział w mediacjach 30 (w tym: 16 dzieci i 14 dorosłych).
6. Prowadzono dyżury specjalisty w zakresie udzielania wsparcia psychoterapeutycznego i konsultacje w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz seksuologii dla mieszkańców gminy uwikłanych w przemoc – osób doznających przemocy, osób stosujących przemoc, w tym niesamodzielnym jak i ich opiekunów - w wymiarze 60 godzin w okresie od 2 września do 16 grudnia 2021 r. w Centrum Wspierania Rodziny w Skawinie oraz Centrum Wsparcia Opiekunów Osób Zależnych w Skawinie. Ogółem w trakcie organizowanych dyżurów ze wsparcia skorzystały 24 osoby, w tym:
 - 1) w Centrum Wspierania Rodziny - 24 osoby, którym udzielono 45 porad w formie stacjonarnej i 4 porady w formie on-line za pośrednictwem środków komunikacji na odległość;
 - 2) w Centrum Wsparcia Opiekunów Osób Zależnych - 19 osób, którym udzielono 19 porad w formie stacjonarnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

Ponadto w ramach Gminnego Programu podejmowano inne zadania i działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień – przykładowe inicjatywy, działania, programy, kampanie podejmowane w roku 2021:

- prowadząc działalność profilaktyczną, informacyjną i edukacyjną w omawianym zakresie, podejmowano współpracę z placówkami oświatowymi, w ramach której realizowano między innymi programy profilaktyki uniwersalnej (w tym programy rekomendowane „Archipelag Skarbów – Wyprawa odkrywców”, „Przyjaciele Zippiego”, „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”, „Cukierki”), którymi objęto ok. 972 dzieci, 94 rodziców, 194 nauczycieli;
- zrealizowano cykl warsztatów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym z zakresu uzależnień behawioralnych, którymi objęto: ok. 2865 uczniów;
- w ramach współpracy ze Szpitalem Klinicznym im. dr J. Babińskiego w S.P. Nr 2 w Skawinie i Krzęcinie realizowano program „Ty decydujesz jak reagujesz”;
- przeprowadzono II edycję konkursu na Bajkę Profilaktyczną „Rodzinna Apteczka” dla dorosłych mieszkańców gminy;
- działaniami edukacyjnymi objęto ok. 592 rodziców, którzy brali udział w spotkaniach edukacyjnych dot. bezpieczeństwa dzieci w odniesieniu do korzystania z Internetu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, właściwych relacji z dzieckiem;
- mając na celu doskonalenie kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zorganizowano szkolenia dla ok. 542 nauczycieli, wychowawców, pedagogów i psychologów szkolnych oraz szkolenie programem „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” dla 13 nauczycieli, oraz programem „Przyjaciele Zippiego” dla 24 nauczycieli;
- zorganizowano spotkanie edukacyjne w Klubie Seniora „Seniorek” nt. „Zapobieganie depresji u osób starszych”;
- dofinansowano placówkę wsparcia dziennego dla dzieci, prowadzoną przez Stowarzyszenie „SIEMACHA” na zlecenie Gminy Skawina;
- wspierano działające na terenie gminy środowiska abstynenckie i samopomocowe, tj. Stowarzyszenie Abstynenckie Alam, Grupę Anonimowych Alkoholików „AQUA VITA” i Grupę Rodzinną Al.-Anon. „VITA ROSA”;
- prowadzono edukację społeczną nt. uzależnień, przemocy w rodzinie, radzenia sobie ze stresem oraz o miejscach i formach wsparcia i pomocy, programach leczenia, w ramach

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

której rozpowszechniano materiały za pomocą dostępnych mediów, a także w licznych instytucjach współpracujących z CWR oraz na stronach internetowych tych instytucji. Rozpowszechniano informacje nt. Telefonu Wsparcia CWR, Telefonów Zaufania, aplikacji wspierających i pomocowych takich jak: „E-Aplikacja mWsparcie”, „POP”, „POMOCNA DŁOŃ”;

- zgłoszono CWR do ogólnopolskiego programu „Pomarańczowa Linia” dla rodziców dzieci pijących alkohol i zażywających narkotyki. Tworzono na terenie gminy „Punkty informacyjne”, w tym celu zakupiono stojaki opatrzone z logo CWR;
- wraz z kampanie społeczno-edukacyjne, w tym: XXI edycję Zachowaj Trzeźwy Umysł pod hasłem „*W poszukiwaniu szczęścia*” (udział 13 szkół), „By powstał dom trzeba wiele troski. nie pozwól mu się rozsypać”, „NO PROMIL NO PROBLEM” pod hasłem „*Prawdziwa odwaga lubi bezpromilowe klimaty*”, której zwieńczeniem był happening na skawińskim rynku połączony z marszem trzeźwości. Gośćmi imprezy byli Czesław Lang – polski kolarz, wicemistrz olimpijski, Przemysław Niemiec – kolarz szosowy, Waldemar Kluza – kierowca rajdowy, którzy swoją obecnością poparli przesłanie kampanii. Wymienione akcje, poza przewidzianymi do realizacji działaniami, były inspiracją do podejmowania innych przedsięwzięć profilaktycznych na terenie gminy, takich jak np. warsztaty dla uczniów, udział w szkoleniu przedstawicieli samorządów uczniowskich – Forum Liderów Młodzieżowych dla klas VII i VIII, Debata Oksfordzka zorganizowana online w ZPO w Kopance we współpracy z Krakowskim Stowarzyszeniem Mówców z udziałem uczniów szkoły oraz uczniów SP w Jaśkowicach. Tematem debaty było „*Duża popularność youtuberów takich jak: Ekipa wśród młodych osób – przynosi więcej szkód niż pożytku*”;
- podejmowano także działania skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych mające na celu zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie sprzedaży oraz spożywania napojów alkoholowych, poprzez kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych prowadzone przez GKRPA oraz realizację kampanii edukacyjnej „*Ogranicz dostępność alkoholu*”, zainicjowanej przez PARPA. Celem akcji było zwrócenie uwagi na kształtowanie polityki dostępności do alkoholu na lokalnym poziomie oraz na najskuteczniejsze działania i narzędzia jakim są ograniczenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu. W ramach akcji zorganizowano szkolenie dla członków Zespołu Kontrolującego punkty sprzedaży napojów alkoholowych, szkolenie terenowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

dla właścicieli oraz personelu 50 punktów sprzedaży napojów alkoholowych pt. Zakup kontrolowany – Tajemniczy klient”, kierowano pisma do sprzedawców napojów alkoholowych przypominające o konsekwencjach naruszenia obowiązującego w tym zakresie przepisów prawa – do około 100 punktów; publikowano informacje prasowe o kampanii, materiały informacyjne nt. *„Reklamy, marketingu związanego z alkoholem – aspekty prawne”*; zrealizowano szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu nielegalnej promocji i reklamy w ramach usługi edukacyjno-szkoleniowej, przeprowadzono kontrole w 16 punktach sprzedaży napojów alkoholowych, Burmistrz wystosował do sprzedawców napojów alkoholowych list zawierający informacje dot. konsekwencji naruszenia obowiązujących przepisów prawa. Informacje również opublikowano na stronach internetowych. Organizatorzy ogólnopolskiej kampanii przygotowali konkurs dla gmin, w ramach którego kapituła konkursowa przyznała pierwsze miejsce w konkursie gminie Skawina;

- w ramach konkursu ofert w zakresie zadania *„Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym w 2021 r.”* udzielono dotacji Fundacji *„Wyobraź sobie”*, która realizowała projekt: *„Dasz radę w praktyce”*, *„Akademia Emocji”*, *„Od wyobraźni do innowacji – rozwijanie kompetencji XXI wieku u dzieci i młodzieży w gminie Skawina”*, oraz Stowarzyszeniu Przyjaciół Grabia, które realizowało projekt *„Klub Środowiskowy Relax”*.

Opisane powyżej działania i zadania służyły ograniczeniu szkód zdrowotnych oraz zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, kształtowaniu postaw prozdrowotnych ze zwróceniem uwagi na profilaktykę uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych, profilaktykę uzależnień behawioralnych szczególnie wśród dzieci i młodzieży, ale i dorosłych mieszkańców gminy. Szczegółowy opis zadań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zawarto w dokumencie *„Raport z wykonania Gminnego Programu, który przekazano Radzie Miejskiej w Skawinie w dniu 18 marca 2022 r.*

§ 8

Wyciąg z „Diagnozy problemów uzależnień w Gminie Skawina”.

Najważniejsze wnioski z „Diagnozy problemów uzależnień w Gminie Skawina” przeprowadzonej w Gminie Skawina w 2022 r. i rekomendacje do działań :

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

DOROŚLI MIESZKAŃCY GMINY

1. Wśród problemów społecznych, które zdaniem dorosłych mieszkańców Gminy Skawina występują na tym terenie, dwa są szczególnie widoczne i dotyczą: poziom opieki zdrowotnej (28%) oraz dostępność do przedszkoli (20%) – odpowiedzi bardzo źle i źle. Szczególnie pierwszy problem niewątpliwie spowodowany był sytuacją epidemiczną w kraju – COVID19 dotknął największą liczbę badanych respondentów.
2. Pośród 3 najważniejszych problemów społecznych, które zdaniem ankietowanych występują na terenie Gminy Skawina, najbardziej wyróżniającymi się odpowiedziami były słaby dostęp do opieki zdrowotnej (40%), alkoholizm (20%) oraz ubóstwo (18%). Warto zaznaczyć, że aż 40% badanych nie dostrzega w gminie żadnych problemów.
3. Świadkiem stosowania przemocy w rodzinie było 22% ankietowanych. Należy zaznaczyć, że w roku 2021 i 2022 na terenie Gminy Skawina przeprowadzono diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie. Ich wyniki szczegółowo obrazują problemy związane z przemocą w rodzinie oraz przemocą rówieśniczą, oraz wyznaczają kierunki i rekomendacje do działań w omawianym obszarze i ujęte są w odrębnym dokumencie.
4. Najliczniejsza grupa badanych (48%) twierdzi, że napoje alkoholowe powinny być traktowane tak, jak wszystkie inne towary i nie powinny podlegać żadnym ograniczeniom. Przeciwnie zdanie ma 39 % badanych, którzy uważają, że napoje alkoholowe nie powinny być traktowane jak inne towary i powinny podlegać ograniczeniom.
5. Według 34% respondentów na terenie gminy można kupić alkohol z nielegalnego źródła. Opinii tej nie podziela 2% badanych. Należy zwrócić uwagę na bardzo wysoki odsetek osób, które nie potrafiły jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (64%).
6. Ankietowani (59%) nie widzą również potrzeby w zwiększaniu bądź zmniejszaniu liczby punktów sprzedaży alkoholu. 27% ma trudności z wyrażaniem opinii dot. liczby punktów sprzedaży na terenie gminy.
7. Respondenci (65%) twierdzą, że uzasadnione było wprowadzenie na terenie Gminy Skawina ograniczeń w nocnej sprzedaży alkoholu, co również było podkreślone podczas wywiadów z ekspertami.
8. Wśród dorosłych mieszkańców gminy biorących udział w badaniu występuje duży odsetek osób, które deklarowały spożywanie jakiegokolwiek alkoholu podczas całego swojego życia. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem zdecydowanie najpopularniejszym alkoholem było piwo (53%).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

9. Zdaniem 66% respondentów motywem sięgania po alkohol mogą być uroczystości (66%), ucieczka od problemów (58%) oraz poczucie odprężenia (57%).
10. Dla badanych najczęstszą okazją spożycia alkoholu były spotkania ze znajomymi (73%) oraz spotkania rodzinne (73%).
11. Mieszkańcy w 78% nie kierowali pod wpływem alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej. Warto zaznaczyć, że kolejne 17% nie ma prawa jazdy. Tylko 2% osób deklaruje jazdę po alkoholu bądź innej substancji, a 3% odmawia odpowiedzi na to pytanie.
12. Według 72% mieszkańców uważa, że spożycie nawet niewielkiej ilości alkoholu, może mieć negatywny wpływ na przebieg ciąży oraz zdrowie dzieci.
13. Wśród dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu 14% respondentów paliło marihuanę lub haszysz przynajmniej raz w życiu, z czego 8% badanych zrobiło to 1-2 razy – używanie incydentalne. W przypadku amfetaminy 4% sięgnęło po nią przynajmniej raz w życiu. Zażywanie innych narkotyków zadeklarowało 3% badanych, wśród nich były LSD, grzyby halucynogenne, kokaina oraz ecstasy.
14. Zdobycie marihuany/haszyszu jak i amfetaminy jest dla większości niemożliwe do zrealizowania. Tylko 1% osób uznaje to za bardzo łatwe.
15. Wśród dorosłych mieszkańców Gminy Skawina, dwie osoby biorące udział w badaniu zadeklarowały zażywanie dopalaczy.
16. Z deklaracji ankietowanych wynika, iż najpopularniejszą formą spędzania czasu wolnego jest (deklaracja bardzo często i często):
 - 1) korzystanie z komputera, tabletu, telefonu dla przyjemności (53%);
 - 2) oglądanie telewizji (49%);
 - 3) realizowanie swojego hobby (46%).
17. W ciągu całego życia do zażywania leków uspokajających lub nasennych bez zalecenia lekarza przyznało się 10% ankietowanych, z czego 3% zrobiło to od 1 do 2 razy, a kolejne 3% - powyżej 20 razy. Tylko 3% pamięta wiek pierwszego spożycia środków uspokajających bądź nasennych i było to 18 lat lub więcej.
18. W opinii respondentów głównymi sytuacjami, które mają wpływ na uzależnienie od komputera bądź Internetu, są zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (59%), zerwanie kontaktów z otoczeniem (57%) oraz pogorszenie lub zerwanie relacji rodzinnych (55%). Ponadto ponad ¾ respondentów (78%) nie doświadczyło przykrych dla siebie zachowań przez Internet. Dla 12% były to obraźliwe komentowanie treści umieszczanych w Internecie.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.**

19. Wg ankietowanych, szkoła powinna wspierać rodziców w wychowaniu dziecka (65%). Niestety już mniej osób zgadza się ze stwierdzeniami, że szkoła prowadzi dobrą profilaktykę (31%) oraz wspiera rodzica w wychowaniu dziecka (33%).
20. Zdania dot. dawanie dzieciom smartfona w celu oglądania bajek, grania w gry oraz oglądania śmiesznych filmików są podzielone. 52% rodziców daje swoim dzieciom telefon, natomiast 48% nie robi tego. Większość dzieci spędza czas na zabawie ze smartfonem powyżej 1 godziny dziennie. W przypadku 27 dzieci nie bawią się ze smartfonem w ogóle.
21. Najwięcej respondentów jest zadowolonych ze swoich relacji z przyjaciółmi (70%) oraz ze współmałżonkiem, partnerem/partnerką (65%). Najmniejsze zadowolenie jest w przypadku innych członków rodziny (33%).

UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH

1. Z deklaracji uczniów szkoły podstawowej wynika, że najczęściej uczniowie spędzają czas:
 - 1) korzystając z komputera, tabletu, telefonu dla przyjemności (72%);
 - 2) realizując swoje hobby (50%);
 - 3) aktywnie – uprawiając sport (42%).Z kolei uczniowie szkoły ponadpodstawowej najczęściej korzystają z komputera, tabletu, telefonu dla przyjemności (81%), realizują swoje hobby (36%).
2. Młodszy uczniowie najczęściej (40%) spędzają od 1 do 3 godzin na korzystaniu z komputera, rzadziej jest to od 3 do 6 godzin (28%). Inaczej jest w przypadku starszych uczniów – więcej osób spędza od 3 do 6 godzin (30%) niż od 1 do 3 godzin (29%). Uczniów szkoły ponadpodstawowej częściej dotyka problem spadku efektywności nauki bądź pracy w wyniku zbyt długiego przebywania w sieci (33%). Ponad 1/3 nie śpi późno w nocy, bo surfuje po Internecie (37%). Młodszym uczniom (31%) natomiast jest często zarzucane zbyt długie spędzanie czasu w sieci. Aż 26% próbuje bezskutecznie ograniczyć czas w sieci.
3. Znaczące grono uczniów szkoły podstawowej (86%) oraz ponadpodstawowej (87%) wie czym jest cyberprzemoc.
4. Wyzywanie okazało się najczęstszym zachowaniem pojawiającym się w Internecie dla uczniów szkoły podstawowej (53%) oraz ponadpodstawowej (55%).
5. Blisko połowa uczniów obu szkół nie wie czym jest fonoholizm. Uczniowie, którzy wskazali definicje, najczęściej wybierali patologiczne używanie telefonu komórkowego (45% w szkole podstawowej oraz 48 % w szkole ponadpodstawowej). Uczniowie szkół

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

podstawowych, najczęściej używają telefonu od 1 do 3 godzin dziennie – 33%. W przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych najczęściej ankietowani używają telefonu od 3 do 6 godzin dziennie – 32%. Według deklaracji uczniów szkoły podstawowej telefon najczęściej wykorzystują dla zabicia czasu/z nudów (72%) oraz do rozmawiania (80%). Dla starszych uczniów telefon służy głównie do rozmawiania (79%), sms-owania (68%) oraz zabicia czasu (67%). Zdecydowana większość uczniów szkoły podstawowej (74%) oraz szkoły ponadpodstawowej (71%) nie przejmują się w sytuacji, gdy nauczyciele, bądź rodzice domagają się oddania telefonu.

6. Najliczniejsze grono (34%) uważa, że na depresję cierpi kilku rówieśników. W przypadku szkoły ponadpodstawowej jest to 26%. Najwięcej uczniów jednogłośnie twierdzi, że większość uczniów nie wypuszcza telefonu z rąk.
7. Zdania uczniów na temat programów profilaktycznych w szkole są podzielone. Trochę ponad połowa uczniów szkoły podstawowej, jak i ponadpodstawowej twierdzi, że brała udział w poniższych programach. Wyjątek stanowią kwestie bezpiecznego korzystania z Internetu – w takich zajęciach brało udział 71% szkoły podstawowej.
8. Ponad połowa uczniów zdecydowanie zgadza się, że ich relacje z mamą są pozytywne (64% - szkoła podstawowa, 60% - szkoła ponadpodstawowa). W przypadku ojca jest już to mniejszy odsetek pozytywne (58% - szkoła podstawowa, 44% - szkoła ponadpodstawowa). Warto zauważyć, że niewiele uczniów, bo zaledwie 20% szkoły ponadpodstawowej oraz 32% szkoły podstawowej, zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem o byciu szczęśliwym.
9. Uczniowie wskazywali na przemoc słowną (stosowanie wyzwisk, poniżanie) ze strony swoich rówieśników (30% w szkole podstawowej i 35% w szkole ponadpodstawowej). Rzadziej, choć również często, dochodziło do przemocy fizycznej – 26% w szkole podstawowej oraz 32% w ponadpodstawowej.
10. W związku z ograniczeniem kontaktów z rówieśnikami (w związku z izolacją w czasie pandemii COVID-19) uczniowie szkoły podstawowej najczęściej zmagali się z niską samooceną (18%). W odpowiedziach pojawiały się jednak: spokój (23%), radość (24%), zadowolenie (24%). Podobnie prezentuje się sytuacja w szkole ponadpodstawowej. Poza niską samooceną (20%) uczniowie wskazywali na spokój (23%), radość (25%) oraz zadowolenie (25%).
11. W ciągu życia 15% uczniów szkół podstawowych miało kontakt z papierosami, z czego 8% zapaliło papierosa od 1 do 2 razy, co może świadczyć o jednorazowej próbie. W szkole

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

ponadpodstawowej jest 16% uczniów, którzy wypalili 40 papierosów lub więcej, co świadczy o celowym działaniu aniżeli jednorazowym incydencie – łącznie kontakt z papierosami miało 47% uczniów szkół ponadpodstawowych. W ciągu ostatnich 12 miesięcy w szkole podstawowej spada procent osób, które zapaliły papierosa. W szkole ponadpodstawowej odsetek osób palących 40 lub więcej razy jest wciąż wysoki, gdyż wynosi 14%.

12. W badanych klasach szkół podstawowych niespełna co trzeci (30%) z uczniów ma za sobą inicjację alkoholową, w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych odsetek ten jest dwukrotnie większy (65%). Najpopularniejszym trunkiem wśród młodzieży okazało się piwo. W przypadku palenia papierosów, jak i picia napojów alkoholowych warto zwrócić uwagę, iż sprzedaż wyrobów tytoniowych oraz alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia jest zabroniona. Z przedstawionych wyników badania wynika, że przestrzeganie tego przepisu na terenie diagnozowanego gminy nie jest zadowalające.
13. W szkole podstawowej mało który uczeń pamięta wiek pierwszego spożycia piwa. Z 8% osób, które go podały, wskazują na 10-14 lat. Wśród starszych uczniów był to wiek 15 lat lub więcej.
14. Na uwagę zasługuje fakt, iż 6% uczniów szkół podstawowych, wróciła do domu pod wpływem alkoholu i najczęściej rodzice nie zorientowali się lub nie zareagowali. W starszej grupie odsetek ten już wyniósł 35%.
15. Z obserwacji uczniów wynika, że kilku (39%) uczniów (przyjaciół) spożywa alkohol. W szkole ponadpodstawowej jest to już większość (46%). Z tabeli można wywnioskować, że spożycie alkoholu jest większe w szkole ponadpodstawowej niż podstawowej.
16. Wśród młodszych badanych uczniów 2,6% ma za sobą kontakt ze środkami narkotycznymi zmieniającymi świadomość. Najwięcej, bo 15 osób ma za sobą kontakt z marihuaną lub haszyszem. W przypadku starszej grupy 19% uczniów ma za sobą kontakt z marihuaną lub haszyszem, z czego 4% paliło ją mniej niż 5 razy. Do spożywania amfetaminy przyznało się 6% uczniów szkół ponadpodstawowych.
17. W szkole ponadpodstawowej najliczniejsze grono osób zażywało substancje wziewne - 10%. Najmniej popularne okazały się crack oraz GHB. Ecstasy zażyło blisko 3% uczniów ponad 20 razy w całym życiu. W okresie 12 miesięcy od przeprowadzonego badania prawie 2% uczniów zażył ecstasy od 1 do 2 razy. Do zażycia amfetaminy przyznało się 6% uczniów.

W przypadku 2,3% uczniów było to jednorazowe zażycie. Spożywanie amfetaminy

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

powyżej 20 razy w ciągu ostatnich 30 dni deklaruje 3% uczniów. W szkole podstawowej uczniowie, którzy przyznali się do zażycia takich środków, najczęściej wymieniali marihuanę lub haszysz (15 osób), co może wynikać z ich najłatwiejszej dostępności wśród wszystkich środków. Wśród badanych uczniów prawie żaden nie zażywał dopalaczy. Warto jednak zwrócić uwagę na prawie 3% szkoły ponadpodstawowej, która deklaruje zażycie dopalaczy 40 razy lub więcej w całym życiu. Odsetek ten spada, a do 30 dni przed badaniem jest to prawie 1%.

18. Zdecydowana większość obu szkół (82% młodszych uczniów i 73% starszych uczniów) nie zna miejsc, w których można zakupić marihuanę lub haszysz. Starsi oraz młodszy uczniowie najczęściej wskazywali Internet.
19. Zdecydowana większość badanych uczniów – 83% w obu szkołach zadeklarowała, że nie zna miejsc, w których można łatwo kupić dopalacze. Natomiast 9% ankietowanych ze szkoły ponadpodstawowej twierdzi, że dopalacze łatwo kupić w Internecie. Uczniowie sięgający po dopalacze po raz pierwszy najczęściej próbowali ich w szkole (4 osoby w szkole podstawowej oraz 6 w szkole ponadpodstawowej.). Starsi uczniowie podawali również park bądź ulicę jako miejsce pierwszego zażycia dopalaczy (6 uczniów).
20. Prawie co szósty (16%) badany uczeń szkoły podstawowej przynajmniej raz w życiu zażywał leki uspokajające lub nasenne bez zalecenia lekarza. W przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych do zażycia leków uspokajających lub nasennych bez zalecenia lekarza przyznało się 23% uczniów.

§ 9

Przedstawiona w niniejszym rozdziale diagnoza i zawarte w niej dane pokazują, iż problemy alkoholowe, narkotykowe, uzależnień behawioralnych, innych uzależnień oraz przemocy w rodzinie i kryzysów emocjonalnych dotyczą zarówno dorosłych mieszkańców jak i dzieci oraz młodzieży.

Szkody wynikające z nadużywania alkoholu, używania narkotyków/substancji psychoaktywnych i innych uzależnień występują w bardzo różnych wymiarach:

1. jednostkowym – oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących, używających środków psychoaktywnych;
2. społecznym – negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin i osób żyjących w najbliższym otoczeniu osoby uzależnionej, przemoc

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, wypadki drogowe, przestępczość, ubóstwo, bezrobocie;

3. ekonomicznym – koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy.

Nie można ich uniknąć, ale można zmniejszyć ich rozmiary i dotkliwość. Picie alkoholu w dalszym ciągu postrzegane jest jako swoisty sposób na życie, na rozwiązywanie problemów. Należy stwierdzić, że alkohol we wszystkich jego postaciach jest łatwo dostępny i nie ma problemu z jego nabyciem. Istotny jest również fakt nasilania się zjawiska systematycznego picia oraz zwiększenia picia wśród młodzieży, jak również ścisły związek między wczesną inicjacją alkoholową, a spożywaniem dużych ilości alkoholu, zażywania narkotyków i przestępczością. Problem uzależnienia od alkoholu jest znaczący zarówno w skali kraju, jak również w wymiarze lokalnym i regionalnym.

W związku z tym, przedstawione w diagnozie problemy powinny być przedmiotem zainteresowania lokalnych instytucji i organizacji działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, edukacji i integracji społecznej. Biorąc pod uwagę powyższe konieczne są skoordynowane i systemowe działania w obszarze całego środowiska lokalnego i Gminnym Programem należy objąć całą populację Gminy Skawina. Konieczna jest również ścisła współpraca między instytucjami, służbami i organizacjami pracującymi na rzecz dobra dzieci, młodzieży, rodziny – bieżące monitorowanie wyzwań i zagrożeń oraz opracowywanie programów szybkiej interwencji.

Biorąc pod uwagę powyższe, opracowano cel główny, cele szczegółowe i zadania Gminnego Programu.

Rozdział 3

Cele Gminnego Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 r. określa priorytetowe kierunki działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

§ 1

Cel główny

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków, zagrożeń uzależnień behawioralnych i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Realizacja powyższego celu przełoży się na zwiększenie jakości życia mieszkańców Gminy Skawina.

§ 2

Cele szczegółowe Programu:

1. dążenie do zmiany struktury spożywania napojów alkoholowych oraz opóźnienie inicjacji alkoholowej, narkotykowej, tytoniowej;
2. udzielanie osobom uzależnionym, zagrożonym uzależnieniem oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną;
3. ograniczanie dostępności do alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych i innych uzależnień;
4. wzrost społecznej świadomości poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie, oraz uzależnień behawioralnych;
5. przeciwdziałanie naruszeniom przepisów prawa w związku z reklamą oraz sprzedażą napojów alkoholowych;
6. poszerzenie i urozmaicenie działań o charakterze profilaktycznym w ramach realizacji Gminnego Programu, w tym realizacja programów profilaktyki uzależnień o potwierdzonej skuteczności, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych w ramach „Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego” kierowanych do dzieci i młodzieży, nauczycieli i rodziców;
7. współpraca i wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie i innych uzależnień, w tym behawioralnych. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

Picie alkoholu i odurzanie się narkotykami współwystępuje z zachowaniami agresywnymi i przestępczymi, dlatego Gminny Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Rozdział 4

Zadania Gminnego Programu

§ 1

W związku z potrzebami wynikającymi z bieżącej analizy problemów oraz potrzeb lokalnego środowiska, w niniejszym rozdziale określono zadania do realizacji. Ich realizacja została zaplanowana na okres od stycznia do grudnia 2023 r.

ZADANIE NR 1

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą w rodzinie. Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z grupy uzależnień behawioralnych i innych.

Sposób realizacji i planowane działania:

1. Prowadzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym :
 - 1) organizacja specjalistycznych konsultacji psychologicznych, prowadzonych w formie stacjonarnej, telefonicznej, a także mobilnej;
 - 2) konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodziców i opiekunów w obszarze uzależnień behawioralnych i innych zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży;
 - 3) konsultacje terapeuty uzależnień;
 - 4) konsultacje i poradnictwo prawno-społeczne (z zakresu pomocy społecznej, kodeksu karnego i prawa rodzinnego) oraz pomoc przy pisaniu pism procesowych do sądu w sprawie przemocy w rodzinie, molestowania seksualnego, alimentów, podziału majątku, ustalenie ojcostwa itp.;
 - 5) prowadzenie przez terapeutę uzależnień warsztatów „Grup wstępnych edukacyjno – motywacyjnych” dla osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- zagrożonych uzależnieniem”, w tym dla osób, które prowadziły pojazdy będąc pod wpływem alkoholu;
- 6) prowadzenie „Grup psychoedukacyjnych dla osób doświadczających przemocy”;
 - 7) dyżur Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Działalność Grupy Rodzinnej Al.-Anon „Vita Rosa”.
 3. Działalność Grup Samopomocowych Anonimowych Alkoholików „AQUA VITA” i „HALLERR”.
 4. Rozpowszechnianie informacji o Wspólnocie Anonimowych Narkomanów i innych grupach samopomocowych.
 5. Edukacja społeczna o problemach alkoholowych, narkotykowych i innych uzależnieniach, w tym uzależnieniach behawioralnych – upowszechnianie materiałów informacyjnych o informowanie o miejscach oraz formach wsparcia i pomocy, programach, a także metodach leczenia uzależnień poprzez:
 - 1) pracowników i specjalistów w Centrum Usług Społecznych;
 - 2) ulotki, informatory, plakaty i inne publikacje, w tym - zakup, opracowanie, rozpowszechnianie;
 - 3) lokalne media, strony internetowe, lokalne portale internetowe i media społecznościowe, parafie (poradnie rodzinne przy parafiach), tablice ogłoszeń, Facebook, pedagogów szkolnych, sołtysów, itp.
 - 4) rozpowszechnianie informacji nt. uzależnień i oferty pomocowej dla cudzoziemców zamieszkujących na terenie Gminy Skawina.
 6. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, w tym:
 - 1) przyjmowanie stosownych zgłoszeń/wniosków;
 - 2) prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych (motywowanie do podjęcia leczenia) ze zgłoszonymi przez rodzinę lub instytucje, oraz osobami zgłaszającymi i świadkami;
 - 3) podejmowanie czynności zmierzających do wydania przez Sąd orzeczenia zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (otwartego bądź stacjonarnego);
 - 4) kierowanie osób, wobec których toczy się postępowanie o leczenie na badania przez biegłych sądowych (lekarza psychiatrę i psychologa) w celu wydania opinii;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 5) w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego – zlecenie sporządzania stosownej opinii przez biegłych sądowych – psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Powyższe czynności podejmowane są wobec osób uzależnionych, które powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

7. Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.

W ramach Gminnego Programu realizowane będzie utrzymanie pomieszczeń budynku Centrum Usług Społecznych przy ul. Ks. J. Popiełuszki 17 na potrzeby punktu informacyjno – konsultacyjnego oraz na potrzeby siedziby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie (w tym: usługi i zakupy związane z bieżącym utrzymaniem i eksploatacją, zakup niezbędnego wyposażenia, pomocy i materiałów informacyjnych, sprzętu niezbędnego do pracy, opłaty za media, telefony, Internet, drobne remonty, itp.). Program pokrywa również koszty wynagrodzenia osoby na recepcji w Centrum Usług Społecznych, koszty opinii biegłych (psychiatry i psychologa) orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz koszty sądowe od wniosków kierowanych przez Komisję do Sądu Rejonowego w Krakowie, a także koszty doręczenia korespondencji przez komornika.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. Liczba osób korzystających z poradnictwa i konsultacji specjalistów.
2. Liczba udzielonych porad, konsultacji przez specjalistów.
3. Liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.
5. Liczba osób skierowanych do biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
6. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup samopomocowych i grup wsparcia.
7. Liczba zorganizowanych warsztatów i grup.
8. Liczba osób uczestniczących w warsztatach i „Grupach wstępnych edukacyjno – motywacyjnych.
9. Liczba osób biorących udział w grupach wsparcia dla osób doświadczających przemocy.
10. Liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

11. Liczba działań informacyjnych/w tym liczba placówek w których umieszczono materiały informacyjne/liczba umieszczonych informacji.

ZADANIE NR 2:

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii pomocy i wsparcia psychospołecznego i prawnego, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji i planowane działania:

1. Organizacja i prowadzenie specjalistycznej oferty pomocowej dla członków rodzin podejmujących działania zmierzające do pozytywnej zmiany w rodzinie w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności:
 - 1) pomocy psychologicznej, terapeutycznej, socjalnej;
 - 2) pomocy prawnej, w tym dyżury prawnika, mediatora;
2. Wdrażanie i finansowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty itp.) adresowane do osób doznających przemocy w rodzinie, w tym organizowanie grup psychoedukacyjnych/grup wsparcia/szkoleń/warsztatów dla osób doświadczających przemocy.
3. Wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) między innymi dla członków rodzin osób uzależnionych, osób współuzależnionych, osób doświadczających przemocy w rodzinie i wolontariuszy podejmujących działania w tym zakresie.
4. Organizacja zajęć edukacyjno – informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla dorosłych mieszkańców gminy.
5. Realizacja warsztatów/ treningów dla dorosłych mieszkańców z zakresu rozwoju umiejętności kontrolowania i niwelowania złości oraz silnych emocji, radzenia sobie ze stresem, zachowań agresywnych, które w konsekwencji są przyczyną wielu problemów.
6. Zwiększenie umiejętności readaptacyjnej dla osób dotkniętych problemem alkoholowym, narkotykowym i przemocą w rodzinie:
 - 1) praca socjalna oraz działania interdyscyplinarne wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie – procedura „Niebieskiej Karty” prowadzona w ramach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 2) prowadzenie Punktu Interwencyjno – Konsultacyjno – Wspierającego przy ul. Rynek 24 w Skawinie dla osób i rodzin doświadczających przemocy oraz innymi problemami mogącymi prowadzić do wykluczenia społecznego.
7. Rozpoznawanie zjawiska przemocy w rodzinie, podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc m. innymi poprzez uruchamianie procedury „Niebieska Karta” przez kompetentne służby - współpraca służb w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych.
8. Edukacja społeczna poprzez:
 - 1) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci (w tym: budowanie świadomości czym jest przemoc, jakie są jej mechanizmy, jakie niesie konsekwencje, budowanie świadomości społecznej i przełamywania stereotypów itp.) i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;
 - 2) budowanie świadomości na temat instytucji pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz poszerzenia wiedzy na temat procedury „Niebieska Karta” i jej charakteru wśród mieszkańców pochodzących z Ukrainy;
 - 3) przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. poprzez strony internetowe, dystrybucję ulotek, informatorów poprzez parafie, sołtysów, tablice ogłoszeń, ogłoszenia w mediach lokalnych, kolportaż ulotek do mieszkań – forma rozpowszechniania dostosowana będzie adekwatnie do grup wiekowych);
 - 4) włączanie się w ogólnopolskie/lokalne akcje promujące więzi rodzinne, życie rodzinne bez przemocy;
 - 5) edukację osób starszych oraz ich rodzin w zakresie zjawiska przemocy oraz przeciwdziałania (szczególnie w zakresie zgłaszania i poszukiwania pomocy);
 - 6) upowszechnianie informacji nt. grup samopomocowych (w tym grup: AA, Al. Anon, Al Ateen, DDA, AN, AH), stowarzyszeniach abstynenckich i trzeźwościowych). Pomoc przy organizacji spotkań przedstawicieli małopolskich grup rodzinnych Al.-Anon „Regionu Galicja”.
9. Edukacja i podnoszenie kompetencji kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 1) Szkolenia, warsztaty, konferencje m. innymi dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pracowników Centrum Usług Społecznych, członków GKRPA, przedstawicieli policji, przedstawicieli systemu ochrony zdrowia i oświaty (nauczycieli, pedagogów, psychologów), w tym między innymi w zakresie:
 - a) rozwijania umiejętności nawiązywania kontaktu z klientem, uwzględniania perspektywy klienta w percepcji problemu, pracy psychologicznej z klientem, w tym motywowania go do zmiany sytuacji, w jakiej się znajduje lub do zmiany zachowania;
 - b) kontaktu z członkami rodzin z problemem alkoholowym, w których dochodzi do przemocy, w szczególności motywowania klientów do zmiany mającej na celu zatrzymanie przemocy i poprawę sytuacji w rodzinie;
 - c) obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie;
 - d) superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem;
 - e) przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu;
 - 2) szkolenia i kursy specjalistyczne w zakresie pracy z dziećmi i rodzinami z problemem alkoholowym, problemem używania innych substancji psychoaktywnych lub problemem przemocy oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych, dla pedagogów, psychologów, nauczycieli, wychowawców, zatrudnionych w szkołach oraz w placówce wsparcia dziennego lub osób deklarujących gotowość podjęcia takiej pracy.
10. Rozwój współpracy środowiska nauczycieli z innymi specjalistami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z uwzględnieniem aspektu procedur diagnostycznych, procedury „Niebieska Karta.
11. Pomoc psychologiczna, opiekuńczo-wychowawcza i socjoterapeutyczna w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, przemocowym, narkotykowym oraz dzieci z tzw. grupy ryzyka dot. wymienionych problemów.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

Rozszerzanie i wspieranie grup świetlicowych, zajęć i programów socjoterapeutycznych, profilaktycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla grup dzieci i młodzieży, w tym:

- 1) dofinansowanie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci prowadzonej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzonej w Skawinie ul. Rynek 24 przez Stowarzyszenie SIEMACHA na zlecenie Gminy Skawina;
- 2) utrzymanie bieżące budynku przy ul. Szkolnej 1 w Skawinie, jako bazy lokalowej do relacji programów socjoterapeutycznych, profilaktycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka, oraz innych form zajęć dla dzieci i młodzieży mających na celu rozwijanie zainteresowań i pasji, a także miejsca spotkań Grupy AA – w tym: opłaty za media, remonty budynku, zagospodarowanie terenu wokół klubu, wydatki związane z utrzymaniem porządku i czystości.
12. Prowadzenie i finansowanie działań, szkoleń, warsztatów, programów dla rodziców i opiekunów w zakresie:
 - 1) zagrożeń wieku rozwojowego, niedostosowania społecznego;
 - 2) przeciwdziałania uzależnieniom w szczególności od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym;
 - 3) rozwijania kompetencji opiekuńczo - wychowawczych sprzyjających budowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych u dzieci i młodzieży, w tym:
 - a) realizacja Programu Profilaktyki Uniwersalnej „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” – przez organizacje pozarządowe oraz organizacja zajęć w CUS;
 - b) konsultacje indywidualne specjalisty w zakresie konsultacji dla rodziców zagrożonych wystąpieniem w rodzinie problemów opiekuńczo – wychowawczych oraz w zakresie uzależnień.
13. Dostarczanie wiedzy na temat uzależnień i zjawisk towarzyszących (przemoc, współuzależnienie, zaniedbywanie dzieci, radzenie sobie ze stresem, FAS - Płodowy Zespół Alkoholowy) – rodzicom, opiekunom oraz różnym grupom zawodowym – poprzez organizację spotkań edukacyjnych, szkoleń i warsztatów itp.
14. Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. Liczba osób korzystających z poradnictwa i usług.
2. Liczba udzielonych porad, informacji, konsultacji itp.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.**

3. Liczba grup samopomocowych/ liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup.
4. Liczba grup wsparcia/grup psychoedukacyjnych dla osób doświadczających przemocy/ liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup.
5. Liczba szkoleń i innych form szkoleniowych/ liczba uczestników.
6. Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia prowadzone w świetlicach oraz placówce wsparcia dziennego.
7. Liczba założonych „Niebieskich Kart”.
8. Liczba dystrybuowanych materiałów.
9. Liczba rodziców biorących udział w działaniach edukacyjnych.
10. Liczba działań informacyjnych/ kampanii edukacyjnych.
11. Liczba szkoleń/warsztatów.

ZADANIE NR 3:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposób realizacji i planowane działania:

1. Profilaktyka uniwersalna, w tym:

Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w zakresie realizacji programów profilaktyki uzależnień (również uzależnień behawioralnych) i innych zagrożeń, w tym:

- 1) poszerzanie i udoskonalenie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dla dzieci przedszkolnych uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w szczególności programów rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego – dostosowanych do potrzeb konkretnych placówek oświatowych, korelujących ze szkolnymi programami wychowawczo – profilaktycznymi;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 2) realizacja warsztatów i treningów mających na celu uczenie umiejętności społecznych i zastępowania agresji, mediacji rówieśniczych, zasad radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, zachowań asertywnych, wyrażania emocji – dostosowanych do potrzeb konkretnych placówek oświatowych, korelujących ze szkolnymi programami wychowawczo – profilaktycznymi;
- 3) uwzględnianie w programach profilaktycznych edukacji medialnej, umożliwiającej dostarczanie uczniom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną oraz wiedzy na temat zasad odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z tych technologii, aby nie stały się one narzędziem agresji i zaburzeń behawioralnych;
- 4) uwzględnianie w programach profilaktycznych tematyki związanej z negatywnym wpływem na organizm papierosów, e-papierosów, napojów energetyzujących;
- 5) organizowanie i wspieranie inicjatyw mających na celu promowanie zdrowego stylu życia, w tym konkursów o tematyce związanej z problematyką uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych), przemocą w rodzinie oraz promocją zdrowia. Zakup nagród i materiałów do konkursów.

2. Profilaktyka selektywna:

- 1) poszerzanie i udoskonalenie oferty, wspieranie, realizacja programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, adresowanych w szczególności do środowisk zagrożonych – dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym oraz osób używających substancji psychoaktywnych, w tym środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny, ryzykowny i szkodliwy - w tym np. realizacja programu „*FreD goes net* w Centrum Usług Społecznych lub na terenie placówek oświatowych”;
- 2) prowadzenie przez terapeutę uzależnień zajęć ukierunkowanych na grupy zwiększonego ryzyka, z młodzieżą szkolną;
- 3) zorganizowanie szkolenia z zakresu mediacji szkolnej i rówieśniczej podwyższające kompetencje zawodowe pedagogów, psychologów szkolnych oraz wybranej grupy uczniów.

3. Profilaktyka wskazująca:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 1) wdrażanie programów profilaktyczno – interwencyjnych dla upijającej się młodzieży lub używającej marihuany lub innych nielegalnych substancji psychoaktywnych, w tym w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego np. „*FreD goes net*”;
- 2) udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci się upijają na bazie konsultacji psychologicznych w CUS.
4. Propagowanie informacji nt. :
 - 1) ogólnopolskiego programu „*Pomarańczowa Linia*” – telefonu pomagającego rodzicom dzieci, które piją/upijają się lub zażywają narkotyki – zgłoszenie CUS do bazy programu.
 - 2) ogólnopolskich telefonach zaufania dot. problemów uzależnień, przemocy w rodzinie i innych zagrożeń.
5. Rozwój, wspieranie, finansowanie i dofinansowanie:
 - 1) zorganizowanych zajęć pozaszkolnych realizujących programy profilaktyki uniwersalnej, opartych na skutecznych strategiach oddziaływań w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, dla dzieci i młodzieży;
 - 2) środowiskowych programów i przedsięwzięć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.
6. Cykliczne wydarzenia współorganizowane ze szkołami, w tym: współorganizacja „*Szkoły Debat Oksfordzkich*” dla uczniów placówek oświatowych w zakresie tematyki profilaktycznej.
7. Poszerzenie i udoskonalenie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie działań i programów rozwijających kompetencje rodzicielskie i wychowawcze rodziców oraz wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży oraz budowaniu właściwych relacji w rodzinie, w tym:
 - 1) realizacja programów profilaktycznych, warsztatów psychoedukacyjnych oraz innych form szkoleniowych dla rodziców mających na celu powyższe, a w szczególności w zakresie posiadanych kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, komunikacyjnych oraz technik radzenia sobie ze stresem, napięciem i sytuacjami trudnymi;
 - 2) realizacja Programu „*Szkoła dla Rodziców i Wychowawców*”, w tym rodziców dzieci niepełnosprawnych w Centrum Usług Społecznych i przez organizacje pozarządowe;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 3) uruchomienie dyżuru specjalisty w Centrum Usług Społecznych w zakresie konsultacji dla rodziców zagrożonych wystąpieniem w rodzinie problemów opiekuńczo – wychowawczych, rodziców dzieci i młodzieży nadużywającej bądź uzależnionej od substancji (np. alkoholu, narkotyków, dopalaczy, leków) lub czynności (gier komputerowych, telefonu, mediów społecznościowych itp.);
 - 4) warsztaty, spotkania ponoszące poziom wiedzy na temat środków psychoaktywnych i innych uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych) oraz nowych wyzwań i problemów dzieci i młodzieży (e-sport, gry on-line, cyberprzemoc, używanie papierosów elektronicznych, picie napojów energetyzujących);
 - 5) zajęcia edukacyjne dla rodziców na temat m. innymi zasad korzystania przez dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z Internetu i komputera;
 - 6) promowanie więzi rodzinnych poprzez wspólne uczestnictwo rodziców z dziećmi w różnego rodzaju działaniach, mających na celu wzmocnienie więzi i ukazanie alternatywnych sposobów spędzania wspólnego czasu.
8. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów, w tym:
- 1) organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych;
 - 2) organizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji;
 - 3) organizowanie spotkań, narad roboczych i konferencji sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie pracy profilaktycznej z młodzieżą, w tym organizacja konferencji nt. profilaktyki zachowań behawioralnych oraz uzależnień od Internetu i mediów społecznościowych.
9. Rozwój i edukacja kadr, w tym:
- 1) szkolenia, kursy, warsztaty, konferencje i inne formy podnoszące poziom kwalifikacji osób uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnień behawioralnych, nowych wyzwań i problemów dzieci i młodzieży (e-sport, gry on-line, cyberprzemoc, używanie papierosów elektronicznych, picie napojów energetyzujących) oraz przemocy w rodzinie (różnych grup zawodowych: nauczycieli, pedagogów, psychologów

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

pracujących w placówkach oświatowych, wychowawczych oraz w poradniach pedagogiczno-psychologicznych, profilaktyków, terapeutów, członków GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pracowników CUS, pracowników socjalnych i asystentów rodzinnych, służby społecznych pracujących z rodziną, kuratorów sądowych, lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy psychiatrów, policjantów, strażników miejskich, przedstawicieli organizacji pozarządowych, itp.);

- 2) podnoszenie i doskonalenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, z uzależnieniami behawioralnymi oraz umiejętności skutecznego podejmowania interwencji profilaktycznej, w tym organizacja szkolenia „*Trening Umiejętności Społecznych*”.
10. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego:
 - 1) prowadzenie edukacji z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych, w tym, „alkogogli” i „narkogoogli”;
 - 2) zajęcia profilaktyczne w szkołach ponadpodstawowych poświęcone bezpieczeństwu komunikacyjnemu ze szczególnym uwzględnieniem wypracowania właściwych zachowań i postaw wobec osób i sytuacji z udziałem nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego;
 - 3) udział gminy w kampaniach edukacyjnych promujących „jazdę na trzeźwo”, w tym udział w kampanii „*NO PROMIL - NO PROBLEM*”;
 - 4) współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców w zakresie włączenia do programów szkolenia kandydatów na kierowców problematyki alkoholowej (w tym przekazanie materiałów edukacyjnych);
 - 5) kontrole kierowców pod względem trzeźwości prowadzone na terenie gminy przez funkcjonariuszy policji.
11. Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki problemów używania substancji alkoholu, psychoaktywnych, papierosów, e-papierosów, napojów energetyzujących oraz w zakresie uzależnień behawioralnych w tym:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 1) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia uzależnień oraz ich rodzin (zakup, opracowanie, bieżąca aktualizacja baz danych i ich udostępnianie, rozpowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych, broszur, plakatów, ulotek, informatorów itp.);
- 2) tworzenie sieci „punktów informacyjnych” z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie Gminy Skawina (z wykorzystaniem tablic informacyjnych, stojaków na foldery)
w Centrum Usług Społecznych, Komisariacie Policji, CKiS, poradniach psychologiczno – pedagogicznych, placówkach zdrowotnych i innych miejscach na terenie gminy);
- 3) dostarczanie informacji i wiedzy na dany temat, kształtowanie świadomości zdrowotnej odbiorców i motywacji do dbania o zdrowie oraz, jeśli zajdzie taka potrzeba, poszukiwanie pomocy;
- 4) upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie i dystrybuowanie materiałów informacyjno–edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych, rozpowszechnianie stron internetowych www.uzaleznieniabehawioralne.pl, www.anonimowihazardzisci.org, a także rozpowszechnianie testów przesiewowych z obszaru uzależnień behawioralnych;
- 5) prowadzenie stałego interaktywnego systemu informacji poprzez działania, których celem nadrzędnym jest interaktywne i stałe rozpowszechnianie wiedzy z zakresu rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;
- 6) realizacja kampanii społecznych dot. szkodliwości alkoholu oraz ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu i innych substancji uzależniających oraz zagrożenia uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet, nadmierne korzystanie z telefonu etc.), w tym:
 - a) XXIII edycja kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
 - b) kampania „Pierwsze kroki w (cyber) Świecie”, której celem jest ograniczenie urządzeń cyfrowych przez dzieci w wieku przedszkolnym;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- c) inne kampanie mające na celu wzmacnianie więzi rodzinnych i środowiska rodzinnego oraz kampanie związane ze zmianą wzorców konsumpcji alkoholu jako nieodłącznego elementu świętowania;
- 7) prowadzenie kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałaniu zjawisku przemocy i budowanie społecznej wrażliwości na jej występowanie oraz skutki a także promujące i wzmacniające więzi rodzinne;
- 8) organizacja wydarzeń, pikników, imprez profilaktycznych połączonych z promocją alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu oraz wspieranie innych inicjatyw, projektów profilaktycznych, programów sportowo – rekreacyjnych, happeningów, koncertów, mających cel profilaktyczny, promujący zdrowy, trzeźwy i bezpieczny styl życia i sposób spędzania wspólnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież, wzmacnianie tym samym więzi rodzinnych, a także podejmujących problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym organizacja XVIII Gminnej Imprezy Środowiskowej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Dnia Dziecka”, „Pikniki rodzinne”;
- 9) wspieranie edukacji osób zainteresowanych oraz pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, poprzez zakup fachowej literatury, programów profilaktycznych i przekazanie do Biblioteki Pedagogicznej w Skawinie. Przekazanie do placówek oświatowych oraz zamieszczenie na stronach internetowych kolejnej edycji „Informatora – przewodnika” po literaturze profilaktycznej dostępnej w placówce;
- 10) rozpowszechnianie i zachęcanie do korzystania z zasobów online zawierających treści edukacyjne i informacyjne i na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 11) rozpowszechnianie wiedzy o rakotwórczym działaniu alkoholu;
- 12) prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w środowiskach pracy, jako odpowiedź na rosnące zjawisko spożywania wysokoprocentowego alkoholu tzw. małych, w szczególności w godzinach porannych.
- 13) zakup, dystrybucja materiałów edukacyjno – informacyjnych i profilaktycznych tj. prasa i literatura specjalistyczna, ulotki, broszury, plakaty, gadżety profilaktyczne,

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- banery oraz inne materiały informacyjne i materiały do realizacji kampanii społecznych.
- 14) prowadzenie medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień w lokalnych mediach (w tym aktywna współpraca z lokalnymi mediami), na stronach internetowych UMiG, Centrum Usług Społecznych i instytucji współpracujących z Centrum Usług Społecznych oraz portalach społecznościowych;
 - 15) rozpowszechnianie informacji nt. uzależnień i oferty pomocowej dla cudzoziemców zamieszkujących na terenie Gminy Skawina;
 - 16) udział w gminnych imprezach poprzez organizowanie stoisk promocyjnych Centrum Usług Społecznych.
12. Działania profilaktyczne ograniczające spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży, w tym:
- 1) podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych (np.: poprzez włączanie się w ogólnopolskie kampanie (w tym np. w kampanię „*W ciąży bez alkoholu*”) lub organizacja lokalnych kampanii edukacyjnych oraz udostępnianie materiałów edukacyjnych, ulotek, broszur, publikacji, plakatów itp.) zwiększających w społeczeństwie świadomość na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży oraz promujących przekaz dotyczący konieczności zachowania abstynencji w czasie ciąży i okresie karmienia piersią;
 - 2) organizacja i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli różnych służb w zakresie wiedzy na temat konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży i metod oddziaływań profilaktycznych.
13. Działania na rzecz ograniczenia populacji osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, w tym:
- 1) podejmowanie i wspieranie działań w zakresie stosowania metod wczesnego rozpoznawania i wczesnej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie;
 - 2) rozpowszechnianie informacji na temat bezpłatnej aplikacji E-POP;
 - 3) zakup materiałów edukacyjnych dla personelu medycznego i pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

14. Zapobieganie problemom wynikającym z picia alkoholu przez osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne, poprzez psychoedukację tych osób, ich rodzin i osób zawodowo opiekujących się osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi, w zakresie ryzyka spożywania alkoholu, umiejętności rozpoznawania wzorów używania alkoholu, motywowania do abstynencji lub ograniczania picia.
15. Pozyskiwanie patronatów dla podejmowanych działań instytucji cieszących się uznaniem oraz patronatów medialnych lokalnych i regionalnych mediów dla podejmowanych działań.
16. Diagnozowanie i monitorowanie lokalnych zagrożeń społecznych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie.
17. Współpraca z Komisariatem Policji w Skawinie, Strażą Miejską w Skawinie, Centrum Usług Społecznych w Skawinie i innymi instytucjami w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy związane ze spożywaniem i nadużywaniem alkoholu, narkotyków i innych uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.
18. Tworzenie warunków do:
 - 1) powstawania miejsc służących organizacji zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych dla dzieci i młodzieży oraz alternatywnych do picia alkoholu „zdrowych” form spędzania wolnego czasu;
 - 2) alternatywnego spędzania czasu wolnego, celem propagowania modelu życia bez środków psychoaktywnych oraz wzmacniania więzi na płaszczyźnie rodzic – dziecko – budowa, rozbudowa oraz utrzymanie infrastruktury oświatowej, sportowej i rekreacyjnej.

Zadanie realizowane przez Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie.

19. Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. Liczba realizowanych programów profilaktycznych.
2. Liczba uczniów biorących udział w programach/ zajęciach profilaktycznych.
3. Liczba osób – rodziców/odbiorców spotkań/warsztatów edukacyjnych.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.**

4. Liczba działań/imprez/ wydarzeń profilaktycznych i liczba ich odbiorców.
5. Liczba realizowanych szkoleń, konferencji i innych form szkoleniowych i liczba odbiorców.
6. Liczba zorganizowanych dla dzieci i młodzieży zajęć pozalekcyjnych przez organizacje pozarządowe/liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach.
7. Liczba dystrybuowanych materiałów informacyjnych/edukacyjnych.
8. Liczba miejsc służących organizacji zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych dla dzieci i młodzieży oraz alternatywnych do picia alkoholu „zdrowych” form spędzania wolnego czasu.
9. Raport z diagnozy problemów uzależnień.

ZADANIE NR 4:

Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sposób realizacji i planowane działania:

1. Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na terenie Gminy Skawina działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana przez Burmistrza Miasta i Gminy Skawina, zwana dalej „Komisją”.
2. Do zadań Komisji w szczególności należy:
 - 1) inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych określonych ustawowo;
 - 2) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
 - 3) udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz rozpowszechnianie informacji i materiałów o tematyce z zakresu uzależnień, w tym poprzez stronę internetową Komisji;
 - 4) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego - w tym kierowanie osób, wobec których toczy się postępowanie o leczenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

na badania przez biegłych sądowych (lekarza psychiatrę i psychologa) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;

- 5) wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz uchwałami Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie ilości punktów sprzedaży alkoholu i miejsc usytuowania punktów sprzedaży;
- 6) udział w zespole przeprowadzającym kontrole w placówkach handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń – *zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Miasta o Gminy Skawina nr 100.2019 z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie ustalenia procedury przeprowadzenia kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Skawina oraz określenia sposobu przeprowadzenia analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej i wprowadzenia schematu procedury kontroli.*

Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzana jest na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego członkom Komisji przez Burmistrza Miasta i Gminy Skawina. Kontrole będą prowadzone zgodnie z harmonogramem opracowanym przez Komisję wspólnie z Wydziałem Rozwoju i Strategii – Centrum Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie. Opracowanie harmonogramu poprzedza przeprowadzenie analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa przez sprzedających napoje alkoholowe. Harmonogram kontroli, zawierający wykaz punktów sprzedaży i terminy kontroli zatwierdza każdorazowo Burmistrz Miasta i Gminy Skawina.

3. Przedstawiciele Komisji biorą udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.
4. Przedstawiciele Komisji biorą udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych.
5. Posiedzenia plenarne Komisji odbywają się w pomieszczeniach Centrum Usług Społecznych w Skawinie przy ul. Ks. J. Popiełuszki 17, w każdy wtorek w godz. od 16.00 do 19.00 (Komisja przyjmuje strony w godzinach od 16.00 do 18.00, natomiast ostatnia godzina przeznaczona jest na prace administracyjno-biurowe). Poza posiedzeniami plenarnymi, członkowie Komisji wykonują inne czynności wynikające z zakresu działania

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

Komisji poza siedzibą Centrum Usług Społecznych (np. wizja lokalna, uczestnictwo w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych). W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii COVID-19 posiedzenia Komisji mogą odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji na odległość.

6. Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Komisji:

- 1) za udział w posiedzeniu plenarnym członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 55,00 zł brutto za każdą, pełną, przepracowaną godzinę zegarową;
- 2) za uczestnictwo w kontrolach punktów sprzedaży/ podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o ile nie jest to związane z innymi zadaniami członka Komisji realizowanymi w tym samym czasie, członek Komisji wchodzący w skład „Zespołu Kontrolującego” otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto za 1 punkt sprzedaży/podawania napojów alkoholowych, w którym dokonano kontroli;
- 3) z każdego posiedzenia Komisji sporządzane będą listy obecności i protokoły zatwierdzone przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępcę Przewodniczącego Komisji, które stanowić będą podstawę do sporządzenia zestawienia zbiorczego do wynagrodzenia;
- 4) wypłata wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 6 pkt. 1 nastąpi na podstawie miesięcznego zestawienia w okresach miesięcznych tj. do 10-go dnia następnego miesiąca. Zestawienie uwzględniać będzie: datę/liczbę posiedzeń, liczbę przepracowanych godzin oraz listę obecności na posiedzeniach, oraz łączną kwotę wynagrodzenia brutto przypadającą dla członka Komisji;
- 5) wypłata wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 6 pkt. 2 nastąpi na podstawie miesięcznego zestawienia w okresach miesięcznych tj. do 10-go dnia następnego miesiąca. Zestawienie uwzględniać będzie: imię i nazwisko członka Komisji przeprowadzającego kontrolę, datę kontroli, liczbę punktów, w których przeprowadzono kontrolę, oraz łączną należną kwotę wynagrodzenia brutto przypadającą dla członka Komisji. Podstawą zatwierdzenia zestawienia do wypłaty będzie potwierdzenie przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępcę Przewodniczącego Komisji na podstawie protokołów z przeprowadzonych kontroli w danych punktach sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 6) w przypadku nieobecności członka na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje.
7. Programu wspiera modernizację i dostosowanie dotychczasowej strony internetowej poświęconej działaniom profilaktycznym i informacyjnym prowadzonych przez Komisję do mieszkańców.
8. Tworzenie warunków do pracy Komisji: obsługa administracyjna, udział w szkoleniach i konferencjach wraz z uwzględnieniem kosztów przejazdu, pokrywanie kosztów sądowych, wysyłka korespondencji, koszty wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu, koszty dostarczenia korespondencji przez komornika, zakup niezbędnego wyposażenia i materiałów do pracy oraz inne niezbędne koszty wynikające z działań Komisji. – Obsługę administracyjną – biurową Komisji zapewnia Centrum Usług Społecznych oraz Urząd Miasta i Gminy w Skawinie.
9. Dostosowanie i modernizacja dotychczasowej strony internetowej poświęconej realizacji Gminnego Programu do potrzeb Komisji.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. Liczba podmiotów z którymi nawiązywano współpracę.
2. Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego z udziałem przedstawicieli GKRPA.
3. Liczba wniosków skierowanych do Sądu o podjęcie leczenia odwykowego.
4. Liczba osób kierowanych do biegłych sądowych.
5. Liczba sporządzonych przez biegłych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób kierowanych przez GKRPA.
6. Liczba wydanych opinii w formie postanowień dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych ze stosownymi przepisami ustawy i uchwałami.
7. Liczba przeprowadzonych kontroli.
8. Liczba członków GKRPA biorących udział w szkoleniach/liczba zorganizowanych szkoleń.
9. Liczba rozpowszechnionych materiałów.
10. Liczba udzielonych porad.
11. Liczba przeprowadzonych szkoleń/liczba

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

ZADANIE NR 5:

Działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposób realizacji i planowane działania:

1. Podejmowanie działań edukacyjnych kierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia, w tym:
 - 1) organizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i sprzedawców;
 - 2) przeprowadzenie badania „*Tajemniczy klient*” (w kolejnych placówkach prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych);
 - 3) wdrażanie edukacyjnych kampanii społecznych oraz rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych adresowanych do sprzedawców;
2. Czuwanie nad przestrzeganiem zasad korzystania z zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży - planowane i doraźne kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz prawa lokalnego prowadzone przez uprawnione podmioty, w tym przez Zespół ds. kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w skład którego wchodzi przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Straży Miejskiej w Skawinie.
3. Opiniowanie przez GKRPA wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych lub podawanie napojów alkoholowych pod kątem zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Skawinie dotyczącymi limitu punktów sprzedaży i ich lokalizacji.
4. Monitorowanie liczby zezwoleń oraz lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Skawina poprzez analizę dostępności fizycznej napojów alkoholowych na terenie gminy.
5. Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu obiektów chronionych np. przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych,

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.**

specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych.

6. Wnioski o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w związku z naruszeniami obowiązujących przepisów.
7. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
8. Działania zmierzające do likwidacji nielegalnych miejsc sprzedaży alkoholu prowadzone przez Policję, Straż Miejską w Skawinie i inne uprawnione służby.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. Liczba przeszkolonych osób.
2. Liczba kampanii profilaktycznych, działań informacyjnych, w tym działań szkoleniowych - edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli sklepów.
3. Liczba przeprowadzonych kontroli planowanych i doraźnych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.
4. Liczba pozytywnie/negatywnie zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.
5. Liczba interwencji w związku z naruszeniem przepisów w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Liczba stwierdzonych nieprawidłowości.
7. Liczba wniosków o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
8. Liczba punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

ZADANIE NR 6:

Pomoc osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Sposób realizacji i planowane działania:

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.**

1. Udzielenie wsparcia socjalnego przez Centrum Usług Społecznych w Skawinie w zgodzie z ustawą o pomocy społecznej – prowadzenie pracy z osobami uzależnionymi i ich rodzinami z wykorzystaniem metod i technik wypracowanych w ramach standardów pracy socjalnej.
2. Upowszechnianie informacji o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych, placówkach leczniczych i rehabilitacyjnych, prowadzących programy ograniczania szkód zdrowotnych oraz programy reintegracji społecznej.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. Liczba osób, którym udzielano pomocy.
2. Liczba działań informacyjnych.

ZADANIE NR 7:

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Sposób realizacji i planowane działania:

1. Zacieśnianie współpracy instytucjonalnej i nieformalnej, wspieranie merytoryczne, finansowe i organizacyjne instytucji, osób fizycznych, organizacji pozarządowych, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy, propagowania zdrowego stylu życia, w tym organizacja szkoleń i uczestnictwo w nich.
2. Współdziałanie, wspieranie, powierzanie realizacji zadań w drodze otwartych konkursów ofert, w szczególności w zakresie:
 - 1) prowadzenia działań w obszarze profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia dla dzieci, młodzieży i/lub osób dorosłych, realizowanych w ramach kompleksowych programów profilaktycznych;
 - 2) organizacji i przeprowadzenia zajęć pozaszkolnych realizujących programy profilaktyki uniwersalnej, opartych na skutecznych strategiach oddziaływań w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, dla dzieci i młodzieży;
 - 3) organizacji i przeprowadzenia programu „Szkoła Dla Rodziców i Wychowawców”;
 - 4) wsparcia osób uzależnionych w procesie zdrowienia, w tym programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla osób dorosłych, obejmujących działania na

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

rzecz zmiany nawyków i utrwalania prawidłowych wzorów zachowań i funkcjonowania w życiu społecznym.

3. Współpraca Straży Miejskiej w Skawinie z Policją oraz placówkami oświatowymi w celu prowadzenia działań prewencyjnych zmierzających do rozpoznawania i eliminowania ze szkół i ich okolic narkotyków, a także dilerów narkotykowych.
4. Współpraca ze Strażą Miejską i Policją w zakresie na zwiększenia nacisku na kontrole sprzedaży e-papierosów oraz papierosów osobom niepełnoletnim.
5. Współpraca Straży Miejskiej w Skawinie z Policją w celu prowadzenia działań prewencyjnych zmierzających do rozpoznawania i eliminowania narkotyków, a także dilerów narkotykowych na terenie Gminy Skawina. Kontrola m. innymi klatek schodowych, piwnic, parku miejskiego, okolic dworca PKP, miejsc grupowania się młodzieży w szczególności podczas imprez plenerowych, w czasie których może pojawić się podaż narkotyków.
6. Współpraca ze środowiskami abstynenckimi, w tym z grupami samopomocowymi AA „AQUA VITA”, „HALLER” i Al.-Anon „VITA ROSA”, Stowarzyszeniem Abstynenckim „ALAM” i innymi stowarzyszeniami abstynenckimi poprzez:
 - 1) wsparcie organizacji spotkań integracyjnych dla rodzin osób zdrowiejących oraz osób uzależnionych;
 - 2) współfinansowanie i pomoc w organizacji wyjazdów na spotkania i pielgrzymki trzeźwościowe (w tym do Częstochowy na Jasnogórskie spotkania AA), oraz inne imprezy trzeźwościowe, w tym współorganizacja XXVII Balu Trzeźwościowego, spotkań wigilijnych oraz spotkań przedstawicieli małopolskich grup Al.-Anon „Region Galicja”;
 - 3) organizację spotkań przedstawicieli grup AA i Al.-Anon z przedstawicielami instytucji zainteresowanych problematyką uzależnień mających na celu przybliżenie idei grup;
 - 4) przekazywanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych;
 - 5) nieodpłatnego udostępnianie pomieszczeń będących w zasobach Centrum Usług Społecznych;
 - 6) zakup materiałów, sprzętu i pomocy niezbędnych do realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki realizacji zadania:

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.**

1. Liczba organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działalność w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania narkomanii;
2. Liczba organizacji przystępujących do otwartego konkursu ofert.
3. Liczba podjętych działań/inicjatyw.
4. Liczba osób objętych w/w działaniami.
5. Liczba zlikwidowanych nielegalnych źródeł sprzedaży alkoholu.

§ 2

Zadania realizujące cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025

Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień Narodowego Programu Zdrowia.

Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom

Lp.	Nazwa zadania/działania
1.	Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
2.	Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).
3.	Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.
4.	Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.**

5.	Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo - wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.
6.	Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
7.	Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Uzależnienie od alkoholu

Lp.	Nazwa zadania/działania
1.	Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.
2.	Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD.
3.	Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.
4.	Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne)

Lp.	Nazwa zadania/działania
1.	Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno - edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania.

Uzależnienia od narkotyków

Lp.	Nazwa zadania/działania
1.	Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

1. Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 3: Promocja zdrowia psychicznego Narodowego Programu Zdrowia.

Promocja zdrowia psychicznego

Lp.	Nazwa zadania/działania
-----	-------------------------

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

1.	Realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej.
----	---

§ 3

Diagnozowanie, monitoring i ewaluacja Gminnego Programu

1. Przeprowadzenie diagnozy na terenie Gminy Skawina.
2. Opracowanie raportu z diagnozy wraz z rekomendacjami.
3. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu i problemów społecznych, który umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie Programu w przyszłości. Monitoring prowadzony będzie na bieżąco na podstawie:
 - 1) wymiany informacji między instytucjami, organizacjami oraz wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Skawina;
 - 2) analizy realizacji Gminnego Programu w oparciu o dane przekazane przez podmioty zaangażowane w realizację Gminnego Programu;
 - 3) działań oceniających rodzaj i stopień zagrożenia uzależnieniem od alkoholu oraz monitorujących skuteczność realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych.
 - 4) Ostateczne efekty podsumowane będą po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę wskaźniki określone przy poszczególnych zadaniach do realizacji.

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba diagnoz/ankiet.
2. Liczba raportów.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

Rozdział 5

Adresaci Gminnego Programu

Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy Gminy Skawina tj. dzieci, młodzież, dorośli w tym seniorzy i osoby niepełnosprawne. W działania włączani również będą cudzoziemcy, w tym obywatele Ukrainy. Gminny Program zwraca uwagę na problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, ale również na problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi oraz problemy rodzin uwikłanych w przemoc.

Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie.

Działania uprzedzające z zakresu profilaktyki selektywnej skierowane są do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne, narażone są na większe od przeciętnego niebezpieczeństwo wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami i przemocą.

Działania powstrzymujące z zakresu profilaktyki wskazującej skierowane są do jednostek lub grup demonstrujących wczesne symptomy związane z uzależnieniem. Gminny Program adresowany jest także do osób pijących alkohol i używających narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy; uzależnionych, którzy wymagają leczenia; utrzymujących abstynencję i współuzależnionych – rodzin i bliskich (działania wspierające).

Ponadto adresatami Gminnego Programu są również pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy Skawina, zajmujących się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień czy wolontariuszy, osób fizycznych, przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w obszarze będącym przedmiotem niniejszego dokumentu.

Rozdział 6

Źródła finansowania Gminnego Programu

1. Głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu jest dochód z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

2. Środki na finansowanie Programu ujmują się w planie budżetowym Gminy Skawina w Dziale: 851 Ochrona Zdrowia Rozdział 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” oraz Rozdział 85153 „Zwalczanie Narkomanii”.
3. Zgodnie z art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane mogą być jedynie na:
 - 1) realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
 - 2) realizację zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii - i nie mogą być przeznaczone na inne cele.
4. Środki finansowe z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych niewykonane w danym roku budżetowym przechodzą jako nadwyżka na rok następny i są przeznaczone na realizację Gminnego Programu w roku następnym.
5. W miarę pozyskiwania środków „zewnętrznych” mogą być realizowane inne przedsięwzięcia profilaktyczne.

Rozdział 7

Zasoby instytucjonalne i realizatorzy Gminnego Programu

1. Jednostką koordynującą i realizującą Gminny Program jest przez Centrum Usług Społecznych.
2. Na terenie Gminy Skawina rozwija się sieć wsparcia instytucjonalnego. W roku 2021 i 2022 działalność rozpoczęły kolejne instytucje z zakresu ochrony zdrowia psychicznego oraz wsparcia psychologiczno – pedagogicznego dla młodzieży, wsparcia opiekunów osób zależnych. Rozwija się również oferta wsparcia udostępniana przez organizacje pozarządowe. Obecnie na terenie Gminy Skawina funkcjonują i działają następujące zasoby organizacyjno – instytucjonalne:
 - 1) Centrum Usług Społecznych;
 - 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie;
 - 3) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

- 4) Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży prowadzona przez Stowarzyszenie „SIEMACHA”;
- 5) jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie realizujące zadania merytorycznie związane z Programem;
- 6) jednostki pomocnicze gminy;
- 7) Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Skawinie;
- 8) Poradnia Psychologiczna dla Dzieci i Młodzieży w Skawinie będąca w strukturze Szpitala im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie;
- 9) Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska - Południe będące w strukturze Szpitala im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie;
- 10) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie – filia Skawina ul. Kopernika 13;
- 11) Straż Miejska w Skawinie;
- 12) Policja,
- 13) placówki oświatowe;
- 14) Grupa Samopomocowa Anonimowych Alkoholików AA „AQUA VITA” ;
- 15) Grupa Samopomocowa Anonimowych Alkoholików „HALLER”;
- 16) Grupa Rodzinna Al.-Anon „VITA ROSA” ;
- 17) Placówki zdrowotne;
- 18) organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie Abstynenckie ALAM, Fundacja „Wyobraź sobie”, „Dzieci Są Ważne” i inne;
- 19) parafie, poradnie rodzinne;
- 20) lokalne media (prasa, lokalna TV, portale internetowe i społecznościowe i inne);
- 21) przeszkoleni realizatorzy programów profilaktycznych takich jak: „Trening Zastępowania Agresji, Przyjaciele Zippiego”, „Spójrz Inaczej dla klas 1-3”, „Spójrz Inaczej dla klas 4-6”, „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”, „szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, „Debata”, „Cukierki”, „Unplugged”, „FreD Goes Net”, „Archipelag Skarbów” i innych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2023 r.

22) oraz inne instytucje i osoby w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy inne podmioty, a których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Lokalne strategie profilaktyczne powinno cechować podejście wielopoziomowe, interdyscyplinarne oparte na integracji działań i partycypacji przedstawicieli różnych instytucji, organizacji i grup ze społeczności lokalnej: placówek oświatowych, kościołów, organizacji pozarządowych, środków masowego przekazu, samorządu, rodzin, które poprzez swoje doświadczenie i zaangażowanie stanowią integralną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Wypracowany przez lata system współpracy, pomiędzy podmiotami wymienionymi w niniejszego rozdziale, rozwijany i wzbogacany o nowe inicjatywy i działania sprzyja realizacji zamierzonych celów.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Skawinie

Ewa MASŁOWSKA